

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ÎN ACEST NUMĂR:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

o mie și una de nopți... albe

Misterele șahului

Din istoria secretă
a celui de-al doilea
război mondial

**Cînd a fost
lansată
prima rachetă
„V-2“**

Dialog
între două teatre
de Radu Beligan

Pagina medicală

**...in
corpore
sano**

ANUL XX

6

(1986)

7 februarie 1964

12 pagini, 1 leu

Actrița Svetlana Danilcenko

memento

patru
căsătorii
pe
minut

Autorul pornește de la premiza că, datorită creșterii rapide a nivelului cultural și tehnic al muncitorilor uzinei, cooperarea între ei și savanți în vederea progresului științei și tehnicii devine tot mai necesară. Și pe bună dreptate — căci cum ar putea fi posibilă dezvoltarea științei și a producției, crearea de noi tehnici fără a se ține seama de nesecata bogăție pe care o reprezintă experiența inovatorilor și a celor mai buni dintre muncitori.

În momentul de față, Institutul grupează peste 500 de inși care se străduiesc să descopere noi materii prime și materiale, noi procedee și noi tehnici, să contribuie la mecanizarea și automatizarea producției, la scăderea prețului de cost al pneurilor, într-un cuvânt la creșterea randamentului întreprinderii. Muncitorii-cercetători nu se mărginesc, însă, numai la elaborarea unor schițe sau la indicarea cutărilor sau cutării procedeu. Ei participă direct și cu simț de răspundere la alegerea celui mai bun dintre ele, sunt consultați și se consultă cu inginerii pentru a pune la punct procedee tehnice, fac observații și trag concluzii.

De la înființarea lui, colaboratorii Institutului „benevol” au executat și introdus în producție peste 140 de lucrări, care au adus uzinei o economie de două milioane de ruble!

Participarea muncitorilor din Omsk la activitatea de cercetare științifică a făcut ca munca lor să fie mai plăcută și interesantă, ca orizontul lor să se lărgească. Muncitorii-cercetători încearcă astăzi, în afară de o mare satisfacție morală, un sentiment crescut de răspundere față de propria lor întreprindere, mândria de a contribui la stringerea legăturilor dintre știință și tehnică, bucuria de a-și pune vasta lor experiență în slujba progresului tehnic.

i. r.

muncitorii
cercetători

a. b.

„cosmonautul

nu-i

acasă...”

Strada Bliuher nr. 1, Sverdlovsk. E o adresă cunoscută de mulți iubitori de curiozități. Se întâmplă, însă, ca celor ce sună la ușa de intrare să li se răspundă: „Cosmonautul nr. 1 nu-i acasă. E plecat în străinătate”. Vă veți întreba, poate, de ce trebuie să fie cosmonauți la Sverdlovsk? Veți afla numaidecât.

„Chiar dacă avem ghinionul ca acum „cosmonautul” să fie plecat în Italia, la Genova, în încăperile clădirii din strada

Bliuher nr. 1 mai rămân destule de văzut. De îndată ce-i pășim pragul în fața ochilor noștri răsare o Lună de toată frumusețea, lucrată artistic în filinit (sau cum i se mai spune — piatră de lună). Pe suprafața ei a aselenizat o rachetă cu doi astronauți. Iar alături — un spațiu gol lăsat de cosmonautul pe care în momentul de față îl admiră publicul genovez. Figura lui încadrată în binecunoscuta cască de scafandru — lucrată în jasp și lazurit — cu zimbetu-i atît de cunoscut se profilează pe cerul de obsidian presărat cu stele de argint. E vorba deci de un mozaic realizat din frumoasele pietre de Ural lucrate de meșteri a căror iscusință e cunoscută pînă și peste hotarele țării.

Clădirea pe care o vizităm nu e un muzeu. Ci o școală profesională în care elevii învață să sculpteze în piatră și metal, să șlefuiască diamantele și alte pietre prețioase, pe care pămîntul Uraltului le dăruiește din belșug și să prelucreze lemn prețios. Din mâinile lor dibace ies adevărate opere de artă, prezentate de nenumărate ori la expoziții organizate la New York, Londra, Praga, Bruxelles sau alte orașe. În momentul de față peste 16 000 de obiecte de artă lucrate în piatră colorată de meșterii din Ural călătoresc peste mări și țări.

d. c.

unic
fluviu
electric

În cursul anului 1963 în U.R.S.S. au intrat în funcțiune centrale electrice cu o capacitate totală de 10 milioane de kW. În felul acesta într-un singur an au fost realizate șase planuri G.O.E.L.R.O. (Se știe că la începuturile statului sovietic a fost nevoie de unsprezece ani pentru a construi centrale electrice cu o putere de 1,5 milioane kW cit prevedea planul G.O.E.L.R.O.).

O conferință de presă organizată de Comitetul de stat pentru relațiile culturale cu străinătatea a dezbătut recent problema creării sistemului energetic unic al Uniunii Sovietice. Piotr Neporojnia, președintele Comitetului de stat pentru energetică și electrificarea U.R.S.S. a subliniat că făurirea acestui sistem va marca o etapă nouă, superioară în energetică, însemnînd o realizare pe care numai o țară cu o economie puternic organizată și-o poate îngădui. Rețeaua energetică națională va înlătura cheltuielile inutile de energie, va permite utilizarea mai economică a fiecărui kilowatt în vederea unei dezvoltări eficiente a tuturor ramurilor economiei naționale.

Între fusușile orare ale extremităților răsăritene și apusene ale U.R.S.S. există o diferență de 7 pînă la 10 ore. Cînd în Extremul Orient e noapte, în mijlocul țării ziua de muncă e în toi. De aceea pentru U.R.S.S. este extrem de important să posede un sistem de distribuire a energiei electrice la mari depărțări. În partea europeană a Uniunii Sovietice sistemul de interconectare a fost terminat și funcționează din plin.

În ultimul timp a fost terminată construirea liniei pentru transportul energiei electrice — Bratsk-Irkutsk-Krasnoarsk-Kuzbas, creîndu-se un sistem unificat al Siberiei centrale. În jurul anului 1970 vor fi interconectate sistemele energetice din Siberia centrală și Asia centrală, din Transbaikalia și Extremul Orient. În același răstimp se va construi o linie pentru transportul energiei electrice — cu o lungime de 2 000 de kilometri — ce va lega partea europeană a U.R.S.S. de Siberia centrală. Încît în jurul lui 1970 toate orașele, orașelele și marea majoritate a satelor vor fi alimentate de rețele energetice sau de mari complexe.

s. p.

eroism
colectiv

Cu ocazia sărbătoririi a douăzeci de ani de la sfîrșirea blocadei hitleriste din jurul Leningradului, presa sovietică a publicat nenumărate pagini de amintiri și

evocări a unor fapte care vor rămîne de-a pururi înscrise în conștiința popoarelor U.R.S.S.

Un articol din „Krasnaia Zvezda” a pus, de pildă, în lumină uimitorul exemplu de eroism colectiv al muncitorilor de la uzina „Kirov” din Leningrad.

Din primele zile ale războiului, peste 5 000 de muncitori ai uzinei s-au înscris în detașamentele voluntare. Mai bine de 1 200 de comuniști și circa 1 000 de comsomoliști s-au înrolat în armată. Regimentul de voluntari recrutați dintre muncitorii uzinei a devenit nucleul diviziei Kirov care s-a distins în apărarea Leningradului. La drept vorbind, fuseseră 15 000 cereri de înscriere în detașamentele voluntare, dar uzina nu putea să-i lase să plece în liniile de luptă pe toți cei care o doureau. Armata avea mare nevoie de arme și o parte a personalului uzinei trebuia să rămînă pe loc și să continue munca.

De altfel, războiul se apropiase atît de mult de uzină încît primejdia pentru cei care lucrau aproape că nu era mai mică decît pentru cei care luptau. Linia frontului trecea la patru kilometri de uzina care funcționa zi și noapte, în ciuda neincetărilor bombardamente aeriene. Obuzele explodau în ateliere, dar muncitorii nu se opreau din lucru. Tancurile reparate sau asamblate în uzină intrau numaidecît în luptă. Cum tranșeele se aflau în imediata vecinătate a uzinei se întimpla uneori ca directorul sau organizația de partid să telefonaze comandantului de regiment din sectorul respectiv pentru a cere pentru un timp oarecare pe cutare sau cutare muncitor de înaltă calificare de care era nevoie la un moment dat...

Colectivul uzinei muncea fără preget, fără a-și precupeți eforturile. „Șeful de echipă Ivan Evstigneev — povestește autorul articolului din „Krasnaia Zvezda” — cădea din picioare și a trebuit să fie spitalizat. Dar după cîteva zile de la internare, Evstigneev a fugit din spital și s-a întors în atelier.

Inginerul Starostenko i-a declarat că nu are dreptul să-i dea voie să muncească.

— Dar nici n-am venit să lucrez, numai să privesc...

Nu-i greu de ghicit, însă, că Evstigneev nu-a rămas numai să privească; el și-a realizat sarcina cu patru zile înainte de data fixată.

În zilele acelea grele pentru patria sovietică, colectivul uzinei „Kirov” a dat astfel un exemplu de abnegație și devotațiune fără margini, de eroism în masă.

m. v.

„anul
4338”

Cu cîteva decenii înainte de apariția primului telefon, V. F. Odoevski, muzicolog și scriitor rus, scria în nuvela „Anul 4338” despre „telegraful magnetic prin intermediul căruia cei aflați la mari depărțări pot vorbi între ei”. Nuvela aceasta este socotită astăzi una dintre primele opere științifico-fantastice atît din patrimoniul literaturii ruse cît și al celei mondiale. Deși publicată într-un răstimp (1840) cînd în Rusia nu exista decît o singură cale ferată, și aceea numai de vreo treizeci de kilometri, „Anul 4338” cuprinde o sumedenie de reflecții despre aeronautică. Printre altele autorul visa la vremea cînd... „aerostatele vor intra în folosința generală și vor schimba formele de viață socială de o mie de ori mai mult decît le-au schimbat mașinile cu abur și căile ferate”.

Povestirea lui Odoevski cuprinde previziuni care devin realitate abia acum. Întrevăzînd viitoarea dezvoltare a chimiei scriitorul îi îmbracă pe oameni în haine din „fibre elastice de cristal de diverse culori”; scria despre descoperirea unor mijloace ce făceau posibil zborul spre Lună, despre „vulcanii din Kamceatka... folosiți pentru încălzirea țării”. Mașinile cibernetice de azi apar în povestirea „Anul 4338” ca niște mașini care scriu romane. Uimitoare sînt și previziunile în materie de fotografie.

Sînt, desigur, previziuni îndrăznețe cu atît mai mult cu cît se situează, în timp, înaintea anticipațiilor marilor vizionari Jules Verne și Wells. Căci acum mai bine de 120 de ani cînd a fost scrisă nuvela „Anul 4338” Wells nu se născuse încă iar Jules Verne era încă elev.

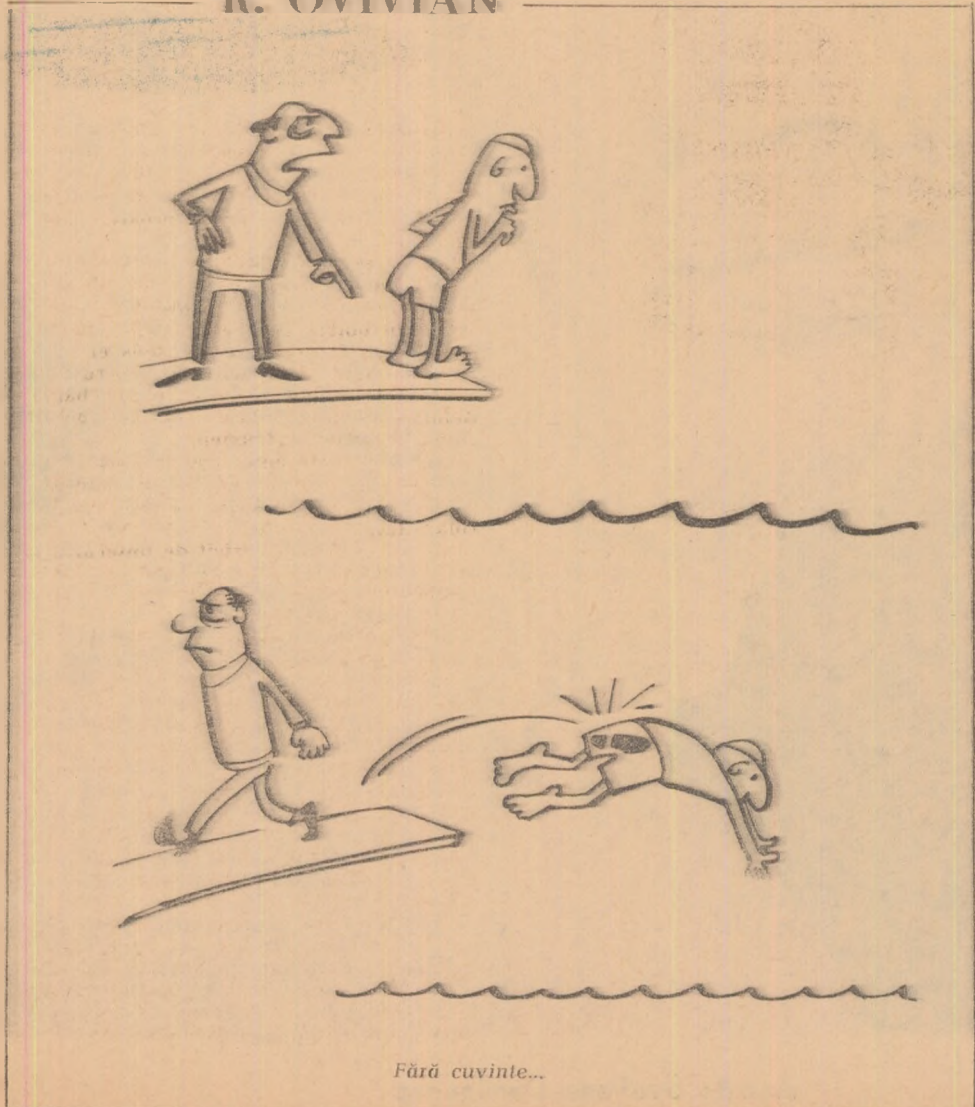
s. g.

Tainele — să le spunem conjugale? — ale locuitorilor U.R.S.S. au fost dezvăluite de recenta statistică publicată în presă. Conform cifrelor oficiale burlacii sînt în infimă minoritate față de „familisti”: la o mie de locuitori se pot întîlni numai 45 de celibatari.

Mai mult, statistica arată că în Uniunea Sovietică bărbatul se căsătorește la 23 de ani iar femeile la 21. Evident, e vorba de vîrsta medie. Anotimpurile preferate sînt primăvara și toamna. În fiecare minut se celebrează patru căsătorii, adică un total de 2 250 000 pe an. Proportia căsătoriilor la mia de locuitori este exact de 10, față de 9,2 în R. F. Germană, 8,5 în Statele Unite și 6,5 în Franța. Din cele 225 de milioane de locuitori ai U.R.S.S., familiile grupează 187 milioane de persoane.

Menajurile de la orașe au în medie... un cap și jumătate, în timp ce cele din mediul rural au doi.

R. OVIVIAN

Fără cuvinte...

Locuri și întâmplări la 60° latitudine nordică

La extremitatea nord-estică a continentului asiatic se află regiunea Magadan care, în noua ei înfățișare, este o mărturie elocventă a realizărilor dobândite de poporul sovietic în construcția economică și culturală a patriei sale. Cu un teritoriu imens, 1 200 000 km², în care ar putea intra laolaltă țări ca Marea Britanie, Franța și Italia, regiunea Magadan posedă cele mai variate bogății naturale: aur, metale neferoase, animale cu blană scumpă, pește, păduri etc.

Deși descoperită încă în secolul al XVII-lea regiunea Magadan, supranumită și „ținutul tăcerii de gheață”, a rămas pînă la Revoluția din Octombrie una din periferiile cele mai înapoiate ale imperiului țarist. Puținele așezări care existau erau înghesuite pe țărmul mării. Ținuturile din interior erau încă aproape virgine.

Pionierii care au trezit la viață acest ținut au avut de înfruntat greutăți care, în alte condiții, ar fi părut de netrecut. Vecinătatea cu polul frigului, lipsa totală de drumuri, depărtarea considerabilă de regiuni mai populate, slaba studiere a resurselor locale erau tot atâtea dificultăți pe care neînfricții exploratori le-au învins cu un curaj și o dirzenie caracteristice omului sovietic. Astăzi regiunea Magadan este un vast șantier, cu zeci de centre industriale în care viața pulsează din plin.

Principala ramură economică a regiunii este industria minieră care se bazează pe bogate zăcăminte de aur, coșitor, wolfram, cărbune. În ce privește rezervele de aur, regiunea Magadan reprezintă „fondul valutar” al Uniunii Sovietice. De asemenea se fac lucrări de valorificare a unor mari zăcăminte de mercur, molibden, metale rare, țitei. În vederea prelucrării acestor zăcăminte au fost create în partea sudică a regiunii câteva centre industriale: Arkagala, Omsukcean, Hataven ș.a. Întreprinderile construite s-au înălțat pe locuri unde timp de secole singurul zgomot era murmurul pădurii iar pământul era înghețat pînă la adîncimi de zeci de metri; utilajele au trebuit să fie transportate cu tractoarele de la sute de kilometri. Sînt locuri care din cauza iernilor aspre pot fi comparate doar cu Antarctica și Groenlanda: în partea de nord a regiunii temperatura medie anuală nu se ridică niciodată peste minus 4°. Dar oamenii sovietici au biruit toate greutățile, ajutați în efortul lor de tehnica cea mai avansată. Folosirea pe scară largă a trac-

ciukotka, trăiește peste o pătrime din întreg șeptelul de reni al Uniunii Sovietice. În 1960 au fost numărați 680 000 de reni; în 1965 numărul lor va ajunge la 1 milion de capete. Crescătorii de reni au la dispoziție tractoare, stațiuni electrice mobile, stații de radio pentru legătura cu colhozurile, aviația utilitară etc.

În binecunoscutul roman „Alitet pleacă în munți”, scriitorul Tihon Semușkin a zugrăvit cu multă putere de evocare viața grea de odinioară a ciucokilor, stăpîniți de misticism și superstiții, măcinați de boli și mizerie, exploatați de negustorii americani. Cită deosebire între traiul de odinioară și cel de acum! Astăzi despre Ciukotka nu se mai spune că se află la „capătul lumii”. Avioanele curselor regulate parcurg distanța Moscova-Magadan în 12—14 ore. Ziarele centrale ajung în colțurile cele mai depărtate a doua sau a treia zi iar radioul permite un contact permanent cu restul lumii.

Odinioară, practicarea agriculturii în asprele condiții climatice ale Kolimej și Ciukotkai era socotită o utopie; acum pe aceste meleaguri se cultivă cu succes cartoful, varza, orzul etc. În centrul populat Iujnii, la numai 50 km de Oceanul Înghețat de Nord, se obțin recolte frumoase de roșii, ceapă, ridichi, morcovi, ardei. Încît poate că în nici o altă regiune de pe glob nu este atît de vizibil rolul activ al omului în lupta cu natura. Alături de culturile strict necesare, cărora le-a modificat esențial limita nordică de creștere, omul sovietic a acclimatizat și animale: vaci, porci. Producțiile de 4 500—5 500 de litri

în locul colibelor de gheață sau de lemn, 3 000 de case, funcționează peste o sută de cluburi, instalații cinematografice mobile, biblioteci etc. Nordul sovietic își schimbă necontenit înfățișarea.

Petre Deică

Cercetător științific la Institutul de geologie și geografie al Academiei R.P.R.

○ săritură peste munți

O străveche legendă spune că de mult de tot ar fi trăit în Crimeea două surori. Una era Apa iar cealaltă Iaila, podoaba verde a munților. Se mai spune că Soarele-tată și Marea-mamă ar fi dăruit surorilor un prea frumos frățior — Strugurele. Trupușoru-i străveziu-auriu odihnea oit era ziua de lungă într-un leagăn catifelat de franze. Dar surorile au început să se certe: care să-l îngrijească pe frățiorul iubit? S-au certat așa multă vreme și, neputînd ajunge la o înțelegere, s-au despărțit și au fugit oit mai departe una de cealaltă. De atunci Iaila stă borsumflată și se usucă de supărare iar Apa bolborosește posacă în palatele-i subterane...

Într-adevăr așa a fost pînă nu de mult: în insorita Tauridă, cu întinsul nemărginit al mării și cu cernoziomul ei roditor, seceta ataca nemilosă vilele și culturile de cereale. Apa se refugiase undeva în nord.

De ce se adună, însă, toate apele într-un singur loc? Pentru că, infiltrîndu-se în straturile

CREION

calcaroase care abundă în Crimeea, apele provenite din ploii și revărsări se concentrează în rezervoare subterane de unde mai apoi sînt dirijate de la sud spre nord. Era evident dar că natura săvîrșise o gravă eroare, care trebuia reparată...

Localitatea Sceastlivoe, punctul unde riul Belbek, cu un debit foarte mare de apă, își culege principalii afluenți subterani a devenit de aceea un obiect de studiu atent pentru specialiști. Locul acesta — și-au spus ei — este cum nu se poate mai potrivit pentru construirea unui uriaș bazin. Închis de un baraj înalt, Belbek ar putea asigura apă din belșug întregului teritoriu al Crimeii.

Pînă aici toate bune. Dar ce forță va putea să arunce apa dincolo de lanțul muntos care se înalță de-a curmezișul ei, spre insectata Tauridă? Iată deci încă o problemă care trebuia rezolvată. Pompele, oricît de puternice ar fi ele, n-ar putea înfrunta înălțimea de 900 de metri a șirului muntos. Dar un tunel? N-ar oferi el oare soluția optimă?

Asta a fost varianta la care s-au oprit într-adevăr specialiștii.

După ce au construit un baraj, cu o înălțime de 53 de metri și o lungime de 500 de metri, o mare artificială a adunat între țărmurile ei 12 milioane metri cubi de apă. Din „mare” apele intră într-un tunel lung de 7,24 kilometri care le poartă pînă la porțile stațiunii climatice Ialta, situată, după cum se știe, în sudul Crimeii. Și la 1 august 1963 mii de locuitori ai Ialtei au întâmpinat în fața clădirii care adăpostește instalațiile de filtrare apele trimise de vijeliosul Belbek.

Această mare construcție, alături de canalul de 400 de kilometri care va purta apele Niprului pînă la Cernomorsk și Kerçi și de altele care vor aproviziona cu apă orașul Simferopol și multe regiuni ale Crimeii, va apropia timpul cînd omul va împăca definitiv pe cele două surori din legendă.

Alex. Viad

Andrei Galițin: „Satul Nuneamo” (regiunea Magadan)

toarelor și buldozerelor, a excavatoarelor, instalațiilor mobile de spălare a rocii a permis valorificarea unor zăcăminte care înainte erau socotite nerentabile.

Pentru deservirea industriei miniere din regiune au luat ființă alte două ramuri industriale importante: metalurgia și energia. Astăzi, consumul de energie electrică în scopuri industriale este de circa 10 ori mai mare decît în 1940. Apele regiunii, îndeosebi fluviul Kolima, au mari resurse hidroenergetice — aproximativ 50—60 miliarde kW. Dar utilizarea acestor resurse este mult îngreunată de faptul că debitul riurilor este foarte variabil; în timpul iernii apele îngheață pînă la fund. Din cauza acestor condiții costul construcției unei hidrocentrale este de trei-patru ori mai scump decît în alte regiuni. De aceea aici se merge pe linia construirii de termocentrale pe bază de cărbuni.

Bogatele masive forestiere care acoperă uriașe întinderi cu specii valoroase ca zada, molidul, bradul încep să fie intens valorificate. Lemnul de zădă are aplicații în construcții, la fabricarea celulozei, a lacurilor de calitate superioară etc. O altă bogăție a regiunii, care i-a adus de altfel o faimă mondială este fauna. În pădurile Magadanului trăiesc animale cu blană scumpă ca: samurul, hermina, vulpea polară argintie, alături de vervețe, iepuri polari, urși. Pe țărmurile stîncose mișună păsările iar în apele mărilor înconjurătoare focle, morsele, balenele. Animalul cel mai des înfîlțit este, însă, renul. În regiunea Magadan, mai ales în districtul național

de lapte pe an și uneori chiar de 6 000—8 000 litri sînt curenți în sovhozurile din această regiune.

Transporturile joacă un rol vital în activitatea economică a regiunii. Dacă porturile de la marea Ohotsk sînt legate de restul Extremului Orient sovietic pe mare, în regiunile interioare unicele mijloace de transport sînt cel rutier și aerian. Șoseaua Magadan-Ust Neva, cu o lungime de 1 100 de kilometri, unește orașul Magadan cu Iacutia. În viitor o mare importanță pentru valorificarea intensivă a resurselor acestui ținut o va avea magistrala ferată de nord-est Aldan-Iakutsk-Handiga-Magadan, ramificație nordică a magistralei transsiberiene.

Orașul Magadan, centru administrativ și principalul centru economic al regiunii este în același timp și un important centru cultural. El are astăzi teatre, un studio de televiziune, un mare număr de școli de muzică, un Palat al sporturilor etc. Tot aici se află o sumedenie de institute de cercetări științifice.

În viața culturală și în condițiile de trai ale oamenilor din nordul sovietic au avut astfel loc schimbări fundamentale. Scriitorul american Farli Mowet descrie în romanul „Oamenii ținutului cu reni” soarta tragică a eschimoșilor din nordul Canadei, roși de mizerie, foamete și boli. Mortalitatea din rîndurile eschimoșilor este de 12—15 ori mai mare decît în rîndurile canadienilor. Oamenii ai aceluiași popor, despărțiți doar de fișa îngustă a Mării Bering, au așadar destine atît de diferite! Numai în ultimii șapte ani în Ciukotka au fost construite,

Situații
neobișnuite
când
anima'ele
devin

Călători primejdioși

Însoțitor de vagon. O noțiune care sugerează de obicei gânduri agreabile. Amintește de compartimente de tren, de zgomotul ritmic al roților, de vecini guralivi, de domino și, bineînțeles, de povestirile însoțitorilor de vagon. Dar există și însoțitori care nu-și pot petrece vremea împreună cu călătorii, oferindu-le ceaiuri tari s-au pregătindu-le așternuturi moi. Deși vagonul e plin de pasageri care le dau mult de furcă ei n-au totuși cu cine schimba o vorbă. Sint însoțitorii de vagoane care transportă animale sălbatice. Iată câteva episoade din viața lor grea, plină de primejdii.

„Moskvici” părăsește Moscova

Mulți socotesc că elefantul este cel mai blind, cel mai inofensiv animal. Dar lucrurile nu stau chiar așa. Elefantii pot pricinui multe neplăceri, mai ales în timpul călătoriilor. Anul trecut, la grădina zoologică din Moscova a murit de bătrânețe celebrul elefant indian Șango. Șango era cunoscut nu numai prin dimensiunile lui (cântărea peste patru tone și avea o înălțime de trei metri și jumătate) ci și prin firea-i violentă. În orice caz nu merita mai mult de nota doi la purtare. Într-o zi, în timp ce călătorea cu o expoziție zoologică, trenul care transporta animalele a oprit lângă un oraș mare spre a fi descărcat. Cămilele, iacii și penci au coborât cu vizibilă plăcere treptele. Șango însă s-a pus în grevă. Arăta de parcă voia să spună: nu cobor și basta! După care a început să manevreze energie trompa; peste o oră acoperișul vagonului era complet distrus. Treptat, treptat, a dărâmat și pereții și, curând, din vagon n-a mai rămas decât platforma. Dacă sfărâmă și platforma — își spuneau înspăimântați însoțitorii — catastrofa nu mai poate fi evitată: elefantul se va prăbuși. Ce era de făcut? După câteva clipe de gândire au hotărât să-i administreze lui Șango un somnifer. Zece doze masive n-au avut însă nici un efect, după cum n-au ajutat nici alte douăzeci de doze administrate ulterior. Mai mult nu i se putea da. Timp de câteva ore Șango a ținut astfel sub tensiune tot personalul expoziției și gării, apoi s-a potolit însă brusc, a încetat orice rezistență, a coborât liniștit de pe platformă și s-a îndreptat, pe jumătate adormit, spre locul de parcare. De unde se vede că cele treizeci de doze masive avuseseră, totuși, un efect.

Sau o altă întâmplare.

...Acum câțiva ani, într-o gară de graniță a sosit un elefant care, după ce făcuse mai multă vreme parte din menajeră unui circ, fusese dăruit grădinii zoologice din Moscova. Părea un animal foarte liniștit, docil, dar când a trebuit să coboare din tren s-a răzvrătit dintr-odată.

A rupt, ca pe niște sforicele lanțurile de la picioare și a pornit spre oraș. Cum a intrat pe peron a început să manifeste un deosebit interes pentru vasele cu flori, pe care a prins să le miroase, lăsând, bineînțeles, numai cioburi din ele. Apoi s-a împiedicat de un gard de lemn, pe care într-o clipită l-a culcat la pământ. Numai după multe mângâieri și dulciuri au izbutit îngrijitorii să potolească și să întoarcă în vagon pe fosta actriță (elefantul era femelă).

Mulți locuitori ai Moscovei își amintesc de senzaționalul eveniment petrecut la grădina zoologică în august 1943 când s-a născut primul puț de elefant, botezat Moskvici. Mulți se întreabă ce s-a întâmplat însă cu acest prim vlástar, de ce nu se mai află și acum la Moscova?

Iată de ce: Moskvici a crescut foarte repede. La patru ani era destul de mare și nu-și mai respecta deloc părintele, pe Șango. Se impunea, deci, izolarea lui, trimiteră într-un alt loc, cu atât mai mult cu cât era așteptat un al doilea puț de elefant. Aproape două săptămâni au durat lucrările de construcție a unei cuști uriașe și încercările de îmbunare a lui Moskvici. Numai cu multă greutate a putut fi ademenit animalul să intre în cușca masivă de lemn, prevăzută cu un lacăt solid. În scurt timp, însă, colții puternici ai elefantului au pricinuit cuștii serioase stricăciuni, încât au fost necesare lucrări de consolidare a ei. În sfârșit, după două zile Moskvici s-a liniștit și s-a obișnuit cu captivitatea. O macara puternică a ridicat cușca și a așezat-o pe platforma unui autocamion care a transportat-o la gară. Și Moskvici a părăsit Moscova.

Timp de câțiva ani a călătorit din oraș în oraș cu o menajeră ambulată. Acum se numără printre pensionarii grădinii zoologice din Baku.

Șarpele la nuntă

Sint mulți însoțitori de vagon care nu vor să aibă în grijă șerpi și șopirle, deși aceste animale n-au nevoie de o îngrijire specială în timpul transportului, întrucât pot fi lăsate zile, săptămâni și chiar luni fără mâncare, fără apă și fără a li se curăța cuștile. Se cunosc cazuri când șerpi, crocodili și broaște festoase au făcut greva foamei timp de câteva luni iar unii șerpi boa chiar un an. După acest răstimp au început să mănince din nou normal. În ciuda acestor „avantaje”, antipatia însoțitorilor față de reptile e ușor de înțeles: șerpii și șopirle pot răzbate prin cele mai mici orificii. E deajuns o clipă de neatenție pentru ca sacul sau lada care-i adăpostesc să fie goale. Și i-ai de unde nu-s! Dacă cumva șerpii veninoși au ieșit din vagon și populația din jur e pindită de o primejdie mortală? Oricât de riscant ar fi acest lucru, îngrijitorii trebuie să facă tot ce le stă în putință spre a-i găsi. De astfel chiar și șarpele cel mai obișnuit poate stârni panică și multe alte necazuri.

Am avut și eu parte de o asemenea „plăcere”. Întimplarea s-a petrecut într-un oraș din Azerbaidjan. Așteptam la hotel un însoțitor care urma să aducă din Turkmenia, cu avionul, un transport de reptile. Omul a sosit exact la ora stabilită. De la aeroport a venit direct la hotel, aducând cu el și animalele. Imediat a dezlezat cei doi saci pe care-i purta cu el și mi-a arătat conținutul. Într-unul, încoliciți ghem, se aflau vreo zece șerpi de casă pestriți, de cite un metru — un metru și jumătate fiecare; în celălalt erau șerpi-săgeată (numiți așa din cauza mișcărilor lor fulgerătoare). Tocmai în clipa când priveam un șarpe-săgeată, cineva a bătut la ușă. Am ieșit numaidecît afară iar însoțitorul a legat în graba sacii și i-a ascuns sub pat.

Erau niște vinători pe care-i cunoșteam mai de mult, veniți să ne invite într-un sat vecin. Ne am întors după miezul nopții. Hotelul era inconjurat de miliție. Toate ferestrele erau luminate, oameni înspăimântați alergau de colo pină colo.

— Ce-i zarva asta? Ce s-a întâmplat? — am întrebat un milițian.

Răspunsul ne-a înfipt parcă un cuțit în inimă:

— Hotelul e invadat de șerpi.

Mi s-au înmuiat picioarele, mâinile îmi tremurau. „Au scăpat șerpii noștri” — îmi spuneam deznădăjduit. „Înainte de a pleca am uitat să controlăm sacii de sub pat. O să fie un scandal nemaipomenit. Ce-i de făcut?”

Ne-am urcat în camera noastră: milițienii ne-au dat voie să intrăm în hotel ca locatari ce eram, dar ne-au avertizat să fim foarte precauți. Imediat am încuiat ușă și ne-am virat sub pat. Bănuielile noastre s-au confirmat: nici urmă de șerpi de casă sau de șerpi-săgeți — sacii erau goi. Încît douăzeci și doi de șerpi se plimbau neștiințeriți prin hotel iar locatarii stăteau în stradă deoarece circula zvonul că reptilele mișunau peste tot, că erau agresive și teribil de otrăvitoare. Am coborât în curtea hotelului, l-am găsit pe director și i-am mărturisit neglijența noastră condamnabilă. Nu ne-a certat, dar fiind că era și el foarte tulburat, dar ne-a implorat să luăm cât mai grabnic măsuri. Pină în zorii am dat la o parte toate preșurile de pe coridoare și covorele din camere, am mutat din loc mobila, ne-am uitat pe sub saltele, ne-am suit pe acoperiș, am coborât în subsol, pe scurt — am răsturnat hotelul cu susul în jos. Dacă țineți seama că hotelul are circa o sută de camere, vă puteți

imagina cât am muncit. Și totuși n-am izbutit să dăm decît peste douăzeci din cei douăzeci și doi de fugari. Unde erau ceilalți?

În zori, aflind de rezultatele investigațiilor noastre și socotindu-se în afară de orice primejdie, locatarii au început să se întoarcă în camerele lor.

Fugarii s-au dat singuri de gol. Unul dintre ei se strecurase într-o baie și se încolțise în jurul unei țevi. Vă închipuiți cât de disperat a fost strigătul locatarului care l-a descoperit acolo...

Căutarea ultimului șarpe de casă ne-a luat o zi întregă, dar fără nici un rezultat. Spre seară, frinți de oboseală, ședeam tăcuți la fereastra camerei noastre și priveam în stradă. În curtea unei case vecine se strînseseră mulți tineri. Se auzea o orchestră. După cum am aflat mai târziu, era o nuntă. Și tocmai în clipa când la masa sărbătorească se rostea primul toast, de după o perdea s-a jvit un șarpe de casă care a pornit glonț să felicite tinăra pereche. Într-o clipă, masa încărcată de bunătăți s-a transformat într-un refugiu în care-și căutau scăparea nuntașii înnebuniți de groază. Cei care nu mai aveau loc pe masă, se cățărau pe dulap sau se năpusteau pe ușă. Așa l-am găsit pe cel de-a douăzeci și doilea fugar.

Duel cu un furnicar

Într-o zi, la gara de graniță Ciop, la un tren de călători a fost atașat un vagon de marfă. Înăuntrul vagonului era mare zarvă. Din cînd în cînd se auzeau strigăte și fluierături stridente de papagali. Maimuțe neastimpărate ciocăneau cu pumnii în pereții cuștilor, pantere negre mirăiau furioase. Un singur călător era mut și anume un furnicar. Dormea mai tot timpul ghemuit și învelit, ca într-o plapumă, în coada-i mare și stufoasă. La orele de dejun și prînz se apropia de peretele cuștii și-și vira printră gratii limba-i lungă și foarte asemănătoare cu o cravașă de piele. Apuca astfel, cu multă îndeminare, hrana compusă din lapte, carne tocată, brînză de vacă și ouă. În sălășurile-i de bătășină, stepele Americii de Sud, furnicarul se hrănește cu furnici, larve, viermi și tot felul de insecte. Dărimă cu labele mușuroaiele de furnici, își vira înăuntru limba lipicioasă și scoate sute și chiar mii de furnici. Furnicarul n-are dinți și inghite hrana dintr-odată.

Dar să ne întoarcem la vagonul nostru. Se insera. Însoțitorul controlase amănunțit toate cuștile și verificase lacătele. Nu dăduse nici o atenție furnicarului care dormea liniștit. Însoțitorul, care n-avea prea multă experiență, nu știa însă că furnicarul este un animal de noapte.

Și, lăsînd felinarul aprins, s-a culcat. Lampa a clipit cită clipit apoi s-a stins. Maimuțele s-au ciondănit o vreme apoi s-au potolit și ele. Însoțitorul dormea dus. Deodată a simțit prin somn că ceva umed îi atinge fața. Cînd a întins mîna a dat peste o blană deasă. Și-a spus: — Probabil că vreun animal a ieșit din cușcă și se plimbă prin vagon. Dar care anume? A virat mîna în buzunar după chibrit, dar n-a găsit; a căutat lanterna sub pernă, fără nici un rezultat. Nu mai avea decît altceva de făcut decît să stea în întuneric și să aștepte mîngierile unei pantere negre sau îmbrățișarea unei puma.

Trenul gonia fără oprire. Din fericire, după un timp a intrat într-o gară puternic luminată. Însoțitorul s-a ridicat jute în picioare și a alergat spre cușca cu antilope unde își ținea lucrurile. A scos din valiză un chibrit, s-a strecurat cum a putut pină la lampă, a aprins-o și a început să privească în jur. Incursiunea nocturnă fusese făcut de furnicar, care izbutise să scape din cușcă. „E un musafir inofensiv” — și-a spus însoțitorul, hotărît să gonească cu mîinile animalul. De ce să-i fi fost teamă? Furnicarul n-are dinți, nu e o fiară primejdioasă. Din păcate, însă, însoțitorul nu știa că oaspetele lui are o armă periculoasă: unghii mari, încovoiate și ascuțite la labele din față. Cu aceste unghii furnicarul distruge cu ușurință construcțiile solide ale termitelor, care ce-dează greu la lovituri de topor, rangă sau tirnăcop. Așa încît însoțitorul s-a repezit la furnicar și l-a apucat cu mîinile de coada-i lungă. Animalul a furnăit, s-a așezat pe coadă și pe labele din spate iar pe cele din față le-a ridicat, punindu-se în gardă. Aha, te împotrivesți — i s-a adresat însoțitorul, punînd mîna pe mătură și repezindu-se la adversar. Atunci furnicarul s-a zbrîlit și s-a năpustit asupra îngrijitorului. Cu o singură lovitură i-a pricinuit răni grave, după care s-a retras. Însoțitorul a izbutit cu chiu cu vai să-și infășoare mîna rănită într-o fișie de pinză, s-a tîrit pină la ușă și a început să strige. Spre norocul lui, trenul intra tocmai într-o gară. Altfel cine știe cum s-ar fi sfîrșit cunoștința însoțitorului cu pașnicul furnicar!

I. Sosnovski

Directorul Grădinii zoologice din Moscova

Un document al prieteniei și colaborării frățești

La 4 februarie s-au împlinit 16 ani de la un eveniment de seamă în istoria relațiilor frățești romino-sovietice — semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Populară Română și Uniunea Sovietică.

Acest document exprimă sentimentele de adâncă prietenie dintre popoarele romin și sovietic, animate de țeluri și năzuințe comune, reflectă relațiile de tip nou statornicite între țările socialiste, relații bazate pe egalitate și respect reciproc, pe principiile internaționalismului socialist. Tratatul a dat o bază trainică legăturilor de colaborare multilaterală dintre țările noastre și a pus premisele dezvoltării continue a acestor legături în interesul reciproc, în slujba cauzei socialismului și păcii.

Anii care s-au scurs de la semnarea Tratatului au fost martorii unor mari succese raportate de țările noastre în construcția pașnică, în făurirea noii societăți. Cu viu interes și sinceră bucurie urmăresc oamenii muncii din țara noastră remarcabilele victorii dobândite de poporul sovietic în îndeplinirea programului de construcție desfășurată a comunismului, sub conducerea Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, a Comitetului său Central, în frunte cu tovarășul Nikita Sergheevici Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S. și președinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Energia clocotitoare a oamenilor sovietici a făcut din U.R.S.S. o țară industrială de prim rang, o țară a marilor uzine și a șantierelor de proporții vaste, a navelor cosmice. În primii cinci ani ai septenaliului creșterea producției industriale a fost de 58 la sută, în loc de 51 la sută cât se prevăzuse inițial.

Succese strălucite au fost obținute în dezvoltarea întregii economii naționale, în progresul neîntrerupt al științei și tehnicii, în înflorirea culturii, în ridicarea nivelului de trai al poporului.

Prin victoriile dobândite în construcția comunistă, în dezvoltarea multilaterală a patriei sale poporul sovietic aduce o contribuție deosebită la întărirea forței și influenței sistemului mondial socialist, a cauzei păcii în lume.

Oamenii muncii din țara noastră, sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn, repurtează succese minunate în munca de desăvârșire a construcției socialiste.

Caracteristica esențială a economiei noastre astăzi unitar-socialistă constă în dezvoltarea ei complexă, echilibrată, pe o linie continuu ascendentă, într-un ritm înalt de creștere a tuturor ramurilor sale. Politica leninistă de industrializare socialistă, ca singura cale pentru făurirea și dezvoltarea bazei tehnice materiale a socialismului, pentru creșterea necontenită a forțelor de producție ale țării, pentru valorificarea superioară a resurselor ei naturale și creșterea nivelului de trai al maselor largi ale celor ce muncesc este îndeplinită cu consecvență.

Marile realizări dobândite de poporul romin în opera de desăvârșire a construcției socialiste sînt rodul muncii creatoare, pline de avînt a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, care pășesc înainte sub conducerea Partidului

Muncitoresc Romîn, a Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romine.

Un factor de seamă în accelerarea progresului economic al țării noastre, ca și al celorlalte țări socialiste, îl constituie relațiile de colaborare și într-ajutorare tovarășească statornicite între ele. În cadrul acestor relații, colaborarea frățească dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică se manifestă în cele mai diverse domenii, adîncindu-se an de an. În anii care au trecut de la semnarea Tratatului sfera relațiilor economice și a schimburilor comerciale s-a lărgit continuu, atât ca volum, cât și calitativ. În același timp se dezvoltă și colaborarea tehnico-științifică dintre țările noastre, schimbul reciproc de experiență. O contribuție de seamă la cunoașterea reciprocă a valorilor spirituale ale popoarelor noastre o aduc schimburile culturale romino-sovietice.

Împreună cu Uniunea Sovietică, cu celelalte țări socialiste, R. P. Romînă militează activ pentru coexistența pașnică între state cu orînduiri sociale diferite, pentru crearea în viața internațională a unor condiții cât mai favorabile destinderii și normalizării continue a relațiilor între state, pentru îndeplinirea dezarmării generale și totale — ca soluție radicală în stare să înlăture primejdia unei conflagrații mondiale.

Guvernul romin a apreciat importanța inițiativei guvernului sovietic cu privire la renunțarea de către state la folosirea forței în rezolvarea litigiilor teritoriale și a problemelor de frontieră, considerînd că realizarea unei înțelegeri internaționale în acest sens ar constitui un pas important în consolidarea păcii și în dezvoltarea colaborării internaționale.

Republica Populară Romînă militează cu consecvență pentru încetarea oricăror experiențe cu arme nucleare, inclusiv a celor subterane, pentru nediseminarea acestor arme, interzicerea producției lor, a mijloacelor de transportare a lor și lichidarea stocurilor de arme nucleare existente, pentru reducerea și apoi desființarea completă a tuturor forțelor militare și armamentelor, preîntîmpinarea unui atac prin surprindere, realizarea unei înțelegeri pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor țări, încheierea unui pact de neagresiune între Organizația Tratatului de la Varșovia și Pactul Atlanticului de Nord, ca o măsură tranzitorie îndreptată spre înlăturarea împărțirii lumii în blocuri militare.

Un rol hotărîtor în apărarea păcii, ca și în întreaga dezvoltare a societății omenești, îl are marea familie a țărilor socialiste. Întărirea sistemului mondial socialist, este în interesul comun al popoarelor acestor țări, în interesul omînirii iubitoare de pace și progres.

Cu prilejul împlinirii a 16 ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Populară Romînă și Uniunea Sovietică poporul nostru urează din toată inima poporului sovietic noi și mari victorii în construcția desfășurată a comunismului, în lupta pentru apărarea păcii.

Moscova — Piața Roșie, iarna

Uniunii Asociațiilor Sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine

Asociației de prietenie sovieto-romine

Cu prilejul împlinirii a 16 ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între R. P. Romînă și Uniunea Sovietică, Consiliul General A.R.L.U.S. vă felicită din toată inima și vă urează noi succese în activitatea pe care o duceți pentru dezvoltarea prieteniei dintre popoarele noastre, pentru cauza nobilă a păcii și progresului în lumea întreagă.

Consiliul General A.R.L.U.S.

Dialog între două teatre

Dacă o trupă artistică nu se alcătuiește după capriciile hazardului, ci în funcție de anumite afinități, cu atât mai mult apropierea și colaborarea dintre două teatre din țări diferite se întemeiază pe o înrudire spirituală. Se va putea spune că relația de prietenie care unește Teatrul de Comedie din București de Teatrul de Comedie din Leningrad trebuie pusă în primul rînd pe seama faptului că cele două scene au același obiectiv artistic și că lucrează cu același arsenal de mijloace teatrale. Este adevărat. Dar dincolo de împrejurarea că amîndouă colectivele sînt chemate să îndeplinească în conștiința publică aceeași operă de satirizare a vechilor și nocivelor forme de viață și de gîndire, făcînd din ris un instrument al progresului uman și social, există între ele și o altfel de comunicare. Acordul care s-a stabilit de-a lungul anilor între cele două teatre nu are în el nimic protocolar, este actul de amicitie și prețuire reciprocă dintre două familii de artiști care s-au simțit solidare prin adevăratele și aversiunile lor, presimțînd încă înainte de a se cunoaște cu adevărat, ceea ce le poate lega.

Răsfoind retrospectiv corespondența purtată între București și Leningrad putem acum observa că schimbul de informații dintre cele două trupe a avut chiar de la primele scrisori un ton care bruschează ezitățile de sentiment, zorește sinceritățile și impune încredere.

„Stimate tovarășe N. P. Akimov — îi scriam în decembrie 1961, marelui om de teatru leningrădean. La București ia în aceste zile ființă un Teatru de Comedie și am fi bucuroși dacă ați accepta să realizăm o colaborare între colectivele noastre. Nu e nevoie să vă spun cât de folositor ne-ar fi să aflăm experiența dv. într-o acțiune pe care noi abia o începem. Deocamdată ceea ce vă pot spune despre trupa noastră este că ea numără treizeci de actori — cea mai mare parte tineri — hotărîți să depună multă energie și pasiune într-un spirit nou. Proiectele noastre? Cît mai multe piese originale război cenusiului, monotonic și plătitudinii, interpre-

țări vii și originale ale actualității imediate. Stagiunea aceasta vom juca „Celebrul 702“, „Prietenia mea Pix“, „Burghezul gentilom“. ...Nădăjdum ca de aici înainte să ne comunicăm mereu unii celorlalți știri și observații despre activitatea noastră, însuflețînd o prietenie deschisă și fertilă“.

„Vă mulțumesc, dumneavoastră personal și întregului colectiv al teatrului pentru scrisoare — ne-a răspuns prompt N. P. Akimov. Am să încep cu repertoriul Teatrului de Comedie. Ne străduim să montăm cît mai multe piese sovietice de actualitate. Dar avînd în vedere faptul că sînt mai puține comedii decît am dori noi, am hotărît să ne asigurăm singuri repertoriul. Pornind de la acest țel, acum trei ani am organizat pe lingă teatrul nostru un fel de cenaclu al dramaturgilor. Membrii acestui „cenaclu“ sînt autori începători care vor să scrie pentru teatrul nostru. Noi organizăm seminarii de creație pentru acești autori în cadrul cărora sînt discutate piesele. Acum cîteva zile teatrul a prezentat, în premieră, spectacolul „Umbra“ de Evgheni Șvarț, piesă montată pentru prima dată de teatrul nostru acum douăzeci de ani. În România este oare cunoscut E. Șvarț? Este un uimitor dramaturg-povestitor, în ale cărui alegorii răsună întotdeauna foarte ascuțit ideile contemporane. Vă sfătuiesc cu multă căldură să-l studiați, în cazul că nu-l cunoașteți încă. Acceptăm cu plăcere invitația dv. de a stabili între teatrele noastre o colaborare creatoare. Așteptăm la rîndul nostru comedii rominești interesante. Dorec din suflet succes Teatrului rominesc de Comedie, confrate al nostru în problemele de artă“.

După ce știe două teatre ale noastre și-au comunicat pozițiile, semnalizînd cu ajutorul reflectoarelor de scenă și trimițîndu-și un salut de arme, am stabilit con-

facte personale între conducătorii colectivelor. A urmat apoi un larg schimb de materiale documentare cu privire la activitatea fiecărei scene.

Recentul turneu al trupei noastre în U.R.S.S. a consolidat aceste raporturi de amicitie și a prilejuit o confruntare directă și pe viu a două experiențe artistice diferite. Din acest punct de vedere a fost cum nu se poate mai rodnică înlînirea dintre cele două grupuri de creatori care au realizat „Umbra“, deoarece ea a ocazionat o dezbateră concretă despre stilul specific fiecărei scene. Un moment emoționant și care merită reținut l-a constituit discuția interpretelor bucureșteni și leningrădeni în jurul spectacolelor cu această piesă. În foaierele Teatrului de Comedie din Leningrad interpretii romini și sovietici ai „Învățăturii“, ai

„Umbrei“ și ai celorlalte personaje au schimbat impresii însoțindu-le cu elogii sau cu rezerve în cadrul unor discuții de loc ceremonioase, discuții animate de un spirit de exigență reciprocă și care este semnalul adevăratei prietenii.

Intors în țară din acest turneu, Teatrul de Comedie din București și cel din Leningrad au continuat schimbul de experiență.

„Dragul meu Nikolai Pavlovici — i-am scris din nou lui Akimov în toamna lui 1963 — îi sîntem recunoscători pentru primirea pe care ne-ai făcut-o, pentru că ne-am simțit la Leningrad ca în mijlocul unor vechi și trainici prieteni. Am să-ți vorbesc, firește, despre munca noastră. Piesa „Șeful sectorului suflete“, are un mare succes și dacă te interesează și-o pot trimite. Curînd vom monta comedia tragică a lui Eugen Ionescu „Rinoerii“ iar apoi, în cadrul festivităților Shakespeare, „Troilus și Cressida“ pe care o socotim una din cele mai frumoase și mai grave dintre comediiile lui Will. Cînd vom fi gata cu noua noastră comedie originală „Som-

norosă aventură“ de T. Mazilu, îi vom trimite toată documentația necesară... Vă doresc să vă bucurați în stagiunea aceasta numai de succes“.

Cu promptitudinea-i obișnuită, N. P. Akimov ne-a răspuns: „Mulțumesc pentru scrisoare și pentru faptul că nu mă uitați. De la bun început am să mă refer la probleme de teatru. În prezent pun în scenă comedia „Autorul este necunoscut“ de Piotr Tur. Sînt în preajma premierii. După părerea mea este o comedie destul de realizată care condamnă și denunță calomniatorii, autorii de scrisori anonime, cu un cuvînt pe cei ce invenionează relațiile între oamenii muncii etc. Vizionarea va avea loc pe data de 17 decembrie iar premiera pe 20. Tur sosește zilele acestea din Moscova și pot să-l rog să trimită piesa. Paralel cu repetițiile la această piesă, un tînăr regizor lucrează la o altă comedie: „După ora 12“. O comedie veselă. Este scrisă de doi dramaturgi tineri Rațer și Konstantinov. Voi continua, ulterior, munca la drama „Procesul“ de Suhovo-Kobilin iar prin luna aprilie voi începe repetițiile cu piesa „A 12-a noapte“ de Shakespeare. Curînd trebuie să apară un album cu afișele mele de teatru și am să vi-l trimit neapărat. Cu toții am rămas cu o impresie foarte frumoasă despre turneul dv. și despre întregul colectiv al Teatrului de Comedie. Vă rog foarte mult să transmiteți un cald salut tuturor actorilor dv. (și actrițelor!). La Leningrad sînt niște geruri cumplite, — 20, — 25“. Probabil că în România e mult mai cald. Iertați-mă că am făcut unele greșeli de mașină. scriu după o repetiție generală. Vă doresc succes și fericire. Al dv. N. Akimov“.

Între Teatrul de Comedie din București și cel din Leningrad s-a statornicit astfel un dialog care se încadrează într-un program mai vast de cunoaștere, de apropiere și de difuzare a înlăptuirilor artistice, vrednice să se insereze în contextul general al culturii.

Radu Beligan
Artist al poporului

Există jucători de șah i

în experiența mea m-am convins că o partidă de șah re-
cătă de minune caracterul unui om, însușirile și tempera-
mentul lui. Așa cum grafologia încearcă să afle caracterul
alui din scris eu cred că orice șahist, cu oarecare stagiu,
are să descopere caracterul unui jucător urmărind desfășu-
rarea partidelor sale. Cu cât clasa de joc e mai înaltă, cu
t șahistul poate să-și dezvăluie mai din plin calitățile.
mpionatele mondiale de șah sînt de aceea socotite și un
de dueluri psihologice.

De ce câștigă albele?

În cursul vieții un maestru de șah joacă aproximativ o
te de partide serioase. De obicei, cele mai multe sînt in-
use în eulegeri destinate deopotrivă contemporanilor și
nerațiilor viitoare. Analiza acestor partide dă rezultate
teresante, mai ales atunci cînd sînt luate în considerație
stide jucate de parteneri cam de același calibru.
E interesant, bunăoară, că în cadrul turneelor la nivelul
reștrilor albele câștigă cele mai multe partide. Am făcut
mătorul calcul: din zece turnee mari (alese la întimplare)
eate în ultimii 35 de ani, 32 la sută din numărul partide-
au fost câștigate de albe, 22 la sută de negre, restul fiind
mize.

De aici — o primă concluzie: în poziția inițială dreptul la
rima mutare este un avantaj. Albele au 60 la sută șanse de
cștiga și numai 40 la sută de a pierde. Și o a doua con-
azie: în poziția inițială șansele de câștig mari sînt de
roximativ două ori mai mici decît de a face remiză.

De gustibus...

În desfășurarea unor partide se pot crea situații atît de
cordate încît jocul să decurgă, cum se spune, „pe muchie
cuțit”. Partenerii trebuie să facă numai cele mai bune
utări pentru a menține echilibrul sau pentru a nu-și pier-

Reflecții despre oameni și mașini care joacă șah

avantajul. În asemenea cazuri rolul principal îl joacă cal-
clarea variantelor. Alegînd, la apreciere, cîteva dintre cele
ai bune mutări, verificăm cu ajutorul variantelor dezvoltate
rea posibilă a evenimentelor pînă la punctul pe care, ba-
ndu-ne pe experiență dar și pe propriul nostru gust, îl
nsiderăm decisiv.

În același timp, atunci cînd ia în considerare eventualele
utări ale adversarului, un maestru cu experiență se gin-
ește la faptul că mutările nu le va face el, cu deprinderile
gusturii lui, ci adversarul — care desori are deprinderi
i gusturi total diferite. Așa încît se întîmplă ca un maestru
ă renunțe la o anumită desfășurare a partidei, fie ea și
oarte bună, știind că adversarul va juca altfel, stilul lui
ind altul.

Și aș mai dori să relev încă un aspect, de astă dată unul
ractic. Partidele de șah se desfășoară de obicei sub con-
olul ceasului, așa încît dorința de a calcula cît mai multe
ariante duce în mod inevitabil la o criză de timp. Îmi amine-
sc de un caz: în urmă cu mulți ani, pe vremea cînd eram
n tinăr maestru, am jucat cu cunoscutul maestru Kan. In-
ind într-o poziție critică, am calculat timp de aproape 40
e minute dezvoltarea posibilă a partidei. În cele din urmă
m făcut o mutare care prevedea sacrificarea unui pion.
upă o gîndire de cîteva minute, maestrul n-a luat pionul.
— De ce n-ați luat pionul? — l-am întrebat după termi-
area partidei.

— Am avut încredere în dumneata. Gîndiseși doar destul!
— mi-a răspuns.

Am povestit întîmplarea ca să subliniez că în timpul jo-
ului un jucător bun nu e o mașină care calculează sute de
ariante. După cum ați constatat, el trebuie să aibă în ve-
ere și probleme de altă natură.

Dar chiar și calcularea a numai două variante poate fi
xtrem de dificilă, mai ales atunci cînd amîndouă variantele
u cam aceeași valoare. În acest caz șahistul se pomenește
n situația... măgarului lui Buridan. Și fiindcă veni vorba
e situații dificile, cunosc un maestru de cea mai înaltă
leacă care în asemenea cazuri scoate, pe furiș, o monetă și
lege mutarea după criteriul... „cap sau pajură”. Ce să faci!
De gustibus...

Nevoie de... un „cretin” electronic?

Cred că înainte de a crea un mare maestru electronic ar
rebi realizat un „cretin” electronic. Ar fi interesant de
tudiat cum joacă șah un asemenea „cretin”.

Am avut prilejul să văd oameni care nu scilipeau de in-
eligență dar care jucau destul de bine șah. Mă întreb dacă
u asta a vrut să spună și Ștefan Zweig în nuvela lui „Ju-
ătorul de șah”?

Inițiind copii în tainele șahului am observat că micii ju-
ători, cînd fac o anumită mișcare, nu știu să explice de ce
nume au făcut-o. Și de foarte multe ori, recurînd la va-
iație slabe, micii șahiști fac o mutare bună. Ce să însemne
sta? O incapacitate a copiilor de a-și exprima gîndurile
au un indiciu că pentru a face o mutare bună nu e neapă-
at nevoie să pleci, în mod conștient, de la anumite poziții
aracteristice de bază?

Într-un rînd, la campionatul U.R.S.S. a luat parte un
maestru care a jucat atît de original, făcînd mutări atît de
neobișnuite, încît șahiștii care asistau ca spectatori au or-
anizat un fel de întrecere între ei: cine va ghici mutarea
următoare? De cele mai multe ori ei nu reușeau să ghi-
ească cîteva mutări consecutive. Și să nu credeți că origi-
nalul maestru era un jucător mijlociu. Nu, dimpotrivă, i s-a
ntîmplat să-l bată pe Botvinnik și pe Petrosian! Ii plăcea,
nsă, să joace într-un anumit fel și să folosească nu varian-
e cele mai „tari”, ci cele care-i plăceau mai mult.

Mă gîndeam, în legătură cu asta, dacă nu s-ar putea al-
tăui un asemenea program și pentru mașini, adică să li se
mprime anumite gusturi, anumite aptitudini?

I. Averbah

Mare maestru internațional

Povestea spune că brahmanul Sisa a cerut ca
răsplată pentru jocul de șah inventat de el, un
bob de griu pentru primul pătrat al eșichierului,
două boabe pentru al doilea pătrat, patru boabe
pentru al treilea pătrat ș.a.m.d. Prințul care îndră-
gise nobila desfătare a minții a ris și a poruncit
să i se dea o baniță din griul cel mai bun. Dar
brahmanul a stăruit în cererea lui și învățații puși
să facă socoteli s-au luat cu minile de cap: pen-
tru a-i satisface pretențiile ar fi fost necesară în-
treaga producție mondială de griu pe mulți ani
— sau, în cifre exacte, 18.446.744.073.709.551.615
boabe...

Încă mai de necrezut ni se pare, însă, numărul

Argumentele lui Poe dovedesc încă o dată ce
minte lucidă și iscoditoare avea acest creator al
literaturii polițiste și științifico-fantastice. „În
jocul de șah — scrie el, făcînd o comparație cu
calculele aritmetice și algebrice — nici o mișcare
nu rezultă în mod necesar dintr-o altă mișcare.
Din poziția pieselor într-un moment oarecare al
partidei nu putem deduce poziția lor viitoare obli-
gatorie, într-un alt moment... Prima mișcare in-
tr-o partidă de șah nu este urmată în mod obli-
gatoriu de o a doua mișcare determinată... incer-
titudinea mișcării următoare este în raport cu
mersul partidei...”

Nu-i putem reproșa scriitorului că, pornind de la

de poziții pe care le pot ocupa piesele pe eșichier.
După calculele matematicianului german Richard
Schurig (1886), acest număr e format din cincizeci
și două de cifre. Și totuși, unele voci susțin că e
posibilă existența unui jucător de șah infailibil.
Bineînțeles, un jucător electronic.

Sfîrșitul unei mistificări

Ideea unei mașini care să joace șah nu aparține
secolului nostru. Baronul ungar Kempelen a
construit faimosul său automat în anul 1770. După
o serie de victorii răsunătoare (printre altele, asu-
pra lui Friedrich cel Mare, a Ecaterinei a II-a și
a lui Napoleon Bonaparte), „jucătorul de șah” a
fost transportat în Statele Unite de noul său pro-
prietar, Johann Maelzel, și se afla, în anul 1836,
la Richmond. Ca pretutindeni, el câștiga aproape
invariabil, după ce Maelzel a de-
monstrat în chip destul de convin-
gător că în compartimentele au-
tomatului se aflau doar piese de lemn
și de metal.

Printre spectatorii asidui ai ace-
stor exhibiții se afla și tînărul Edgar
Allan Poe. Spirit deschis înnoirilor
și progresului tehnico-științific, el
nu putea accepta totuși ideea că are
de-a face cu o mașină. Și după o
cercetare atentă a tuturor explica-
țiilor raționale, publică în „Mesage-
rul literar al Sudului” un articol în
care demontează cu o logică impla-
cabilă mecanismul acestei abile
mistificări: „automatul” ascundea
de fapt un jucător în carne și oase!

Adversarul a făcut o mișcare
periculoasă.

— Cum să-i parez lovitura?

asemenea prem
naturii pur me
len dar și posib
să joace șah. E
germene eleme
optimiste, pe ce
pentru a-i dem
du-se principiu
joace o partidă
piu trebuie să c
mai largă — s
îvingă orice a

Primele autor
struite de Leon
la rezolvarea u
dat de rege și
se referă Poe
etapă ulterioar
jucat finale. I
mat în una, do
variantele posib

S-ar părea că
rii jucătorului
sebiea princip
trei mutări și
de mutări — ci
Mașina va anal
tele posibile și.

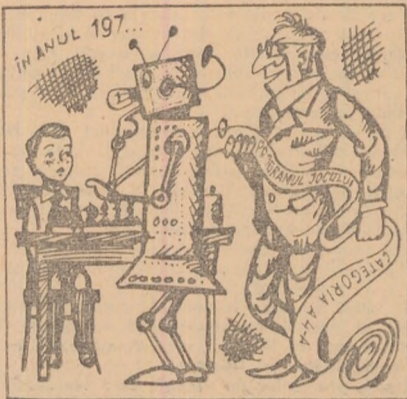
Dar cele cinc
chard Schurig?

Un milio

E adevărat că
mutări, cu num

ailibili?

si una de nopți... albe

erele hului

ge nu numai ipoteza "omatului" lui Kempe-uirii unei mașini care oferea nici măcar în unei concluzii mai nula în trecut doar litatea: „Descoperin-ia o mașină poate să siunea acestui princi-știgi, iar o extensiune e partidele, adică să

utentice au fost con-Quevedo și se limitau relativ simple: matul ege. Principiul la care i aplicare abia într-o aplicarea mașinilor de rezolvau probleme de mutări, analizând toate

mai sta în calea creă-definitiv, care e deo-problemă de mat în ci, patruzeci, cincizeci o partidă obișnuită? mutare toate varian-

de cifre ale lui Ri-

ajii? Prea puțin!

de șah în numai zece ci (rege și turn contra

care, funcționând pe principiul cuantificării valorii pieselor și urmărind realizarea unei valori numerice cit mai mari, obțin rezultate remarcabile. Iată, de pildă, ce scria academicianul S. A. Lebedev despre mașina electronică de calcul B.E.S.M., construită la Moscova în 1955: „In cadrul experiențelor cu probleme complicate de logică, cu ajutorul B.E.S.M. au fost soluționate cu cea mai mare precizie probleme de șah. In acest caz, pentru mașină figurile sint apreciate în puncte. De pildă, regele echivalează cu 10.000 de puncte, regina cu 100 de puncte, turnul cu 50 de puncte. In afară de asta, unii factori poziționali ca, de pildă, o linie deschisă, pioni dublați sint și ei apreciați cu un număr corespunzător de puncte. Printr-o serie de probe mașina alege varianta care, după un anumit număr de mutări, independent de răspunsul adversarului, reprezintă raportul cel mai bun de puncte“.

Există și alte căi de perfecționare a „jucătorului de șah“ electronic. Mașinile cu autoorganizare pot fi programate astfel ca, asemeni omului, ele să-și concentreze „atenția“ numai asupra acelei porțiuni a eșichierului și asupra acelor piese care interesează în momentul respectiv. In felul acesta; numărul variantelor de analizat se reduce foarte mult. Pe de altă parte, mașina poate memoriza mii și zeci de mii de partide de șah, avind în această privință o superioritate de nelăgăduit față de om. In situații identice ea poate deci să-și „amintească“ într-o fracțiune de secundă soluția verificată anterior. Mai mult chiar, dacă are de-a face cu o poziție nouă, ea poate să calculeze numai acele mutări cite sint necesare pentru a ajunge într-o poziție memorizată.

rege și turn), necesită trei cvadrilioane de operații. Rezolvarea ei ar ocupa vreme îndelungată circuitele unei mașini care ar efectua un milion de operații pe secundă. Cu atât mai mult s-ar afla într-o perpetuă „criză de timp“ mașinile care ar fi puse să analizeze toate variantele posibile ale unor poziții complicate

Fără îndoială că ritmul de lucru al calculatoarelor electronice va crește în proporții poate nebănuite astăzi. Dar încă de pe acum există mașini

Marele maestru... electronic

...Famosul campion se află în greu impas. El este ferm convins că soarta partidei e pecetluită și că încercările lui disperate vor fi parate fără greș de partenerul lui electronic, al cărui ochi verde (neapărat verde!) pare să clipească sarcastic.

Cedează regina!

Dar iată că și în ochii campionului se aprinde o lumină șugubeață și el face în mod intenționat o mutare proastă. La care automatul clipește nedumerit din ochiul său fără viață și răspunde... printr-o mutare și mai proastă. Campionul cedează, ca din neabăgare de seamă, un pion. Zăngănindu-și fiarele, șahistul automat pierde... un cal. I se oferă apoi un turn. Descumpănită de-a binelea, mașina pierde regina! Vicleanul campion își schimbă, însă, brusc, tactica și anunță mat într-o mutare.. Apoi, bătînd-o prietenește pe umărul metalic, infierbîntat de atîta trudă, explică spectatorilor uimiți că, deși neîntrecută în calcule, mașina nu-i în stare să creeze și nici să intuiească și că omul poate oricînd s-o păcălească, să câștige o partidă de șah și, în general, să-și demonstreze superioritatea.

E o istorioară pe care pesimiștii, neîncrezători în capacitățile automatelor electronice, o relatează cu deosebită plăcere. De altfel acum vreo cincisprezece ani afirmațiile lor erau mult mai vehemente. Pe atunci optimiștii se recrutau poate doar numai dintre matematicieni. Intre timp, însă, în conștiința oamenilor s-a petrecut o adevărată revoluție. Astăzi chiar și unii pesimiști sint dispuși să admită că mașinile pot deveni buni șahiști.

Deocamdată nimeni n-a reușit să întocmească un program care să permită mașinii să joace fie și cu priceperea unui șahist de categoria

a patra. Or, de la un jucător de categoria IV-a pînă la un mare maestru e o distanță ca de la un elev din clasa întâia pînă la un academician!

Cinci oameni calculează cinci ani

Se știe că mașinile pot dezlega orice problemă logică care are ca „rețetă“ algoritmul. Cu alte cuvinte, dacă descrieți amănunțit și exact ce trebuie făcut în cutare sau cutare situație realizată, în principiu, un program pe care mașina îl respectă cu strictețe. Dacă avem însă de-a face cu probleme pentru care nu există acest gen de „rețetă“ — cum sint, de pildă, problemele de șah — mașina nu mai poate să lucreze cu precizia ei legendară. Ea începe să șovăie și să greșească aidoma omului. Se spune că începe să gindească. Dar despre ce fel de „gîndire“ e vorba? De o „gîndire“ intuitivă?

Cu acest prilej să facem o mică incursiune în vastele și — trebuie să mărturisim — puțin cunoscutele domenii ale gîndirii intuitive. Creierul omului poate să înmagazineze o cantitate de cunoștințe, de informații despre diferite probleme. Un șahist, de pildă, poate să memoreze un mare număr de poziții pe tabla de șah (un maestru de categorie medie memorează, de regulă, pînă la citeva mii de asemenea poziții). Cînd se află la un moment dat în fața unei situații noi, neașteptate, șahistul își amintește de una similară. El alege din „biblioteca memoriei“ citeva poziții analoge cînd albele, să spunem, au făcut cutare mutare și au obținut victoria. Șahistul face mutarea deși nu știe să explice exact de ce au cîștigat albele. El nu are deci rețete de care vorbeam mai sus, dar bănuiește că poziția lui seamănă cu cea pe care și-a amintit-o.

La acest gen de selecție, bazată pe memorizare, ne referim atunci cînd afirmăm că mașinile pot să „gîndească“ intuitiv.

În ce privește algoritmul, programul unei mașini care să joace șah la nivelul unui șahist de categoria a IV-a ar putea fi alcătuit (la nivelul tehnicii contemporane) de cinci oameni într-un răstimp de cinci ani! Cîți oameni și cîți ani ar necesita realizarea unui „mare maestru electronic“? Inutil să mai calculăm, căci e limpede că e o problemă ce ține de domeniul viitorului.

V. Smilga

Candidat în științe fizico-matematice

• Se crede că pentru a fi un bun jucător de șah trebuie să fii și un bun matematician. Dacă e așa, atunci marele Alehin a fost o excepție: nu i-a plăcut matematica ci disciplinele umaniste. Stăpînea la perfecție șase limbi și era doctor în științe juridice.

• Mihail Cigorin, unul din marii șahiști ai lumii (sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX) a căpătat primele noțiuni de șah la vîrsta de 23 de ani. Deci nu-i niciodată prea tîrziu să înveți șah...

• ...După cum nu-i niciodată prea devreme. În timpul unui simțtan dat la Leningrad, invincibilul Capablanca a pierdut o partidă în fața unui școlar de 14 ani. Școlarul se numea Mihail Botvinnik.

• La numai 20 de ani Mihail Tal a fost campion al U.R.S.S. și a primit titlul de mare maestru iar la numai 24 de ani a devenit — ce-i drept pentru scurt timp — campion mondial.

Creșterea ritmului de lucru, restrîngerea analizei asupra unei porțiuni de eșichier și a unui anumit număr de piese, capacitatea uriașă de memorizare — iată, poate, elementele care vor duce la crearea „jucătorului de șah“ infailibil. Să facem, însă, cunoscut și un punct de vedere potrivit, mai ales că el aparține unei persoane mai mult decît îndreptățite să-și spună părerea.

Opinia unui mare maestru

Mihail Botvinnik, care nu este numai fost campion mondial de șah, ci și doctor în științe tehnice, socotește că posibilitatea construirii unui robot șahist desăvîrșit este îndoielnică și că problema trebuie pusă în alt mod: „Poate fi oare realizată o mașină care să gîndească tot atît de imperfect ca un jucător de șah, care să greșească la fel ca marii maeștri obișnuiți?“ Botvinnik dă un răspuns afirmativ. Într-o viziune demnă de un roman de anticipație, el se referă chiar la timpul cînd „va fi necesar să se dispute două campionate mondiale, unul pentru oameni, altul pentru mașini. In acest din urmă caz, nu vor lupta de fapt mașinile, ci aceia care le-au creat și le-au alcătuit programele“.

Această ultimă precizare este extrem de importantă. Pentru că, indiferent de rezultatele pe care le va obține, mașina — fie ea „jucător de șah“ sau robot antropoid specializat în explorarea altor planete — va rămîne un slujitor supus al omului care o creează cu mîinile, iscusința și inteligența sa atotstăpînitoare.

Ion Hobana

...in
corpore
sano

...Și inima „are nervi“!

— Tovarășe doctor, sînt grav bolnavă de inimă. Am fost pînă acum la mulți doctori, dar nici unul nu mi-a pus diagnosticul cum trebuie, nu mi-a dat un leac care să-mi ușureze suferințele.

Pacienta care se află în fața mea este o femeie de vreo 30—35 de ani, slabă, un „pachet de nervi“. Se foiește nerăbdătoare pe scaun și-mi întinde un teanc de buletine de analiză și rețete. Și în timp ce încere să deslușesc din noianul de presupuneri ascunse sub termenul de: „sindrom nevrotic“, „sindrom cardio-respirator“, „sindrom histeroid“ etc., adevărul asupra bolii ei, interlocutoarea mea imi strigă deodată înspăimîntată:

— Ah, uite doctore, iar începe să-mi bată inima! Fața i s-a făcut brusc roșie ca focul. O ajut să se întindă pe pat și îi iau pulsul. 120 de bătăi pe minut, un puls neregulat, aritmic cum se spune. După numai un minut, pulsul se domolește, obrazul își recapătă culoarea normală, poate ceva mai palid. Ca s-o liniștesc mai mult, recomand internarea ei în spital. După două săptămîni de investigații clinice și de laborator, în care se infirmă orice ipoteză că ar fi vorba de o boală de inimă, propriu zisă, bolnava este eliberată din spital cu diagnosticul, de astă dată corect, de „nevroză cardiacă“.

Prin urmare și inima „are nervi“! Da, stîmăți cititori! Fără doar și poate, după ultimul război mondial numărul cardiacilor a crescut considerabil. Dar cifra, și așa destul de importantă, a bolilor de inimă este adeseori sporită prin confuzia care se face între angina de piept, de pildă, și nevroză cardiacă sau cum mai este numită „astenia neuro-circulatorie“. În lipsa unui examen clinic atent și competent, confuzia este ușor de făcut și iață un om al muncii transformat într-un cardiac cu o capacitate de muncă redusă și cu un prognostic destul de întunecat.

Este atunci nevroză cardiacă o boală? Da, firește, ea trebuie privită și tratată ca o boală, dar nu ca o afecțiune organică a inimii, ci ca o afecțiune a sistemului neuro-vegetativ.

Ce-i drept, însă, unele din simptomele nevrozei cardiace seamănă cu acelea ale unei boli organice de inimă. Dacă unii bolnavi nici nu-și dau măcar seama de activitatea neregulată a inimii lor, alții în schimb, mai cu seamă cei extrem de nervoși, și în general femeile, percep fenomene neobișnuite în bătăile inimii. Aceștia din urmă se plîng de palpitații, afirmă că simt în piept ca un „filfuit de aripi“ iar alții concretizează tulburarea exprimîndu-se că „simt inima în gîtleej“. Luînd pulsul persoanei bolnave vom observa la un moment dat că succesiunea regulată a bătăilor este întreruptă de o pulsație prematură, urmată de o pauză mai lungă, care se termină cu o bătaie puternică a pulsului. Această bătaie puternică este simțită și neliniștește pe bolnav, asociindu-se cu o senzație de strînsoare toracică și de înecăciune în gît. Dureea se poate extinde de-a lungul brațelor, pe cap sau la extremitățile inferioare și se însoțește de suspinări și oftări frecvente și, uneori, la persoanele emotive, de plîns. Afecțiunea neuro-vegetativă se manifestă în cazul de față ca o extrasistolie. Extrasistolă sau bătaie prematură se numește deci contracția inimii venită prea devreme. Alteori, ca în cazul relatat mai sus, boala se manifestă printr-o accelerare a bătăilor inimii. Este nevroză cardiacă, ce se manifestă prin tahicardie, avînd uneori un caracter paroxistic, deosebit de dramatic.

Care trebuie să fie comportarea bolnavului de nevroză cardiacă față de boala lui? Fiînd vorba de o afecțiune fără o cauză organică, avînd deci un prognostic bun, nu există nici un motiv de alarmă sau de întrerupere a muncii. Stă însă în puterea, în primul rînd a bolnavului, de a înlătura toate cauzele care-i provoacă neplăcutele palpitații și bătăi neregulate de inimă. De aceea se recomandă o reglementare a regimului de muncă și de odihnă, evitarea emoțiilor, îndepărtarea factorilor toxici care pot excita sistemul nervos vegetativ, cum sînt: tutunul, cafeaua, alcoolul, abuzul de anumite medicamente, asanarea infecțiilor de focar (de pildă cariile dentare) etc. În cazul cînd extrasistolele produc tulburări subiective neplăcute se vor administra diferite medicamente sedative (bromuri, luminal, tranchilizante) și medicamente care scad excitabilitatea neuro-vegetativă a mușchiiului inimii, cum sînt derivații chininei și în special chinidina dar numai sub control medical.

În fine, în cazul unui acces subit de tahicardie, pentru a suprima accelerarea bătăilor inimii există cîteva manevre foarte simple, cum ar fi înghițirea unei bucăți de piine, inspirații adînci cu gîlta închisă după o expirație forțată, sau producerea de vărsături prin excitarea faringelui.

Așadar, fără spaime și alarme inutile, printr-un regim de viață și de muncă rațional, uneori chiar fără nici un tratament medicamentos, „nervii“ inimii pot fi și ei domoliți.

Medicus

- Subliniați unul din răspunsurile date la fiecare întrebare și apoi comparați soluțiile dv cu cele de la sfîrșitul chestionarului:
1. Circulația sîngelui a fost descoperită de: a) Claude Bernard b) Galenus c) Harvey d) Paracelsus.
 2. Vomerul este: a) Osul care desparte cavitatea nazală în două b) Mușchiul col mai lung al corpului c) Cea mai mică celulă din rinichi d) Strat de celule epidermice.
 3. Teratologia este știința care se ocupă cu: a) Studiul amprentelor digitale b) Studiul embriologiei comparate c) Studiul anomaliilor anatomice d) Studiul medicamentelor extrase din plante.
 4. Imunitate se numește: a) Starea de rezistență a organismului față de o boală b) Perioada care trece de la pătrunderea microbilor în corp pînă la îmbolnăvire c) Calea cea mai frecventă de răspîndire a bolilor contagioase d) Infecția generală a organismului.
 5. Principala acțiune a vitaminei K este cea: a) antirahitică b) antinevritică c) antihemoragică d) împotriva sterilității.
 6. Mușchiul sternocleidomastoidian este: a) Cel mai important mușchi al toracelui b) Cel mai puternic mușchi lateral al gîtului c) Mușchiul principal al abdomenului d) Mușchiul care desparte cavitatea toracică de cea abdominală.
 7. Centrii vitali de mare importanță cum sînt: centrul respirator, centrul activității inimii și centrul metabolismului se găsesc în: a) Nervii cranieni b) Măduva spinării c) Scoarța cerebrală d) Bulbul cerebral.
 8. Prin metabolism se înțelege: a) Totalitatea proceselor de nutriție care fac posibilă viața ființei vii b) Căutitatea de energie produsă de un organism c) Modul cum se transformă caloriiile alimentare în corp d) Principalul proces al digestiei.
 9. Imposibilitatea de a distinge culorile se numește: a) Astigmatism b) Hipermetropie c) Cecitate cromatică d) Presbitie.

Răspunsuri
1. — c; 2. — a; 3. — c; 4. — a; 5. — c; 6. — b; 7. — d; 8. — a; 9. — c.

Esculap răspunde...

Anita F. — Timișoara. — 1) Vom publica în curînd un articol detaliat despre chirurgia estetică. 2) La a doua întrebare, vă vom răspunde prin poștă dacă ne veți indica adresa exactă.

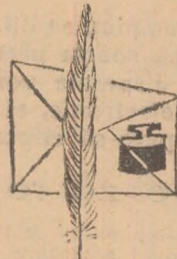
X. Y. Z. — Tecuci — Într-adevăr, savanta sovietică prof. dr. Antonina Subladze a preparat un vaccin împotriva sclerozei în plăci. Rezultatele obținute sînt foarte bune dar vaccinul nu a fost încă preparat pe cale industrială.

Alina — 40 ani. — Iași. — Sufărînda pe care o descrieți este aproape normală și trecătoare la vîrsta dv. În orice caz un control endocrinologic ar putea să vă fie util.

Bogdana Kaufman — București 1) Ați făcut radiografia articulației genunchiului și viteza de sedimentare a hematiilor? Dacă aceste examene nu v-au putut indica un diagnostic concludent este probabil vorba de dureri de creștere frecvente la a zeastă vîrstă. 2) Educați copilul dv. să învețe înotul, patinajul, gimnastica, sporturi care călesc organismul și dau sulețe corpului.

M. L. — Galați. — 1) Timpul de cînd ați suferit intervenția chirurgicală este prea scurt pentru ca organismul să se fi adaptat la noua situație. 2) Tratamentul negilor trebuie făcut numai de către un medic specialist neurolog, în raport cu natura lor. În general ei se tratează prin diatermocoagulare, cristerapie, Roentgen. 3) Gitiți articolul despre hipertensiunea arterială pe care îl vom publica într-un număr viitor.

P. S. — Corespondența pentru această rubrică trebuie să poarte pe plic mențiunea: „Pentru Poșta medicului“.

varietăți medicale • varietăți medicale • varietăți medicale

Varza împotriva calculilor biliari
Cercetătorii bulgari au izolat recent din varză un principiu activ denumit „biliregulina“. Experiențele efectuate cu acest produs pe animale și studiile clinice au arătat că biliregulina are proprietatea de a dizolva calculii biliari și de a preveni formarea lor.

Oameni cu inima în dreapta
Adesea, la consultații, medicii întîlnesc pacienți care habar n-aveau pînă atunci că au inima în dreapta. Și alte organe ca ficatul, splina sau apendicele pot fi inversate de natura capricioasă.

Numărul oamenilor cu asemenea anomalii este — dacă ținem seama de statisticile sovietice — mult mai mare decît s-a presupus. Cam la fiecare 3 500 de persoane, una are inima în dreapta, la 10 000 splina se află deplasată spre dreapta iar la 30 000 apendicele este situat în stînga.

Mușchiul, sursă de antibiotic
Este vorba de mușchiul din păduri, care nu este niciodată atacat de ciuperci parazite sau virusuri. Pornindu-se de la această constatare s-a descoperit că secretul „imunității“ mușchiului rezidă în bogăția lui în substanțe antibiotice. Nu numai mușchiul, dar și algele, lichenii și alte

plante inferioare din păduri conțin mari cantități de antibiotice, care în viitor ar putea fi extrase spre a fi folosite în terapia umană.

Sarcina și tutunul
Studii întreprinse în mai multe țări au ajuns la concluzia că femeile însărcinate care fumează sînt predispuse la nașterea unor copii prematuri. Unii cercetători au arătat chiar că există un raport strict între numărul țigărilor fumate în timpul sarcinii și prematuritatea și debilitatea nou-născutului.
Nicotina și-ar exercita în aceste cazuri efectul său vaso-constrictor, reducînd fluxul sanguin al fătului.

Colțul cosmeticiei

Cîteva mici „secrete“

BUZELE SÎNT CRĂPATE

Mai ales în timpul iernii, buzele se usucă mai ușor și crapă. Pentru a combate acest lucru, veți face masajele ușoare cu lanolină sau cu o cremă grasă care conține lanolină. În cursul zilei se va aplica pe buze mai întîi un strat subțire de lanolină și apoi rujul folosit în mod obișnuit.

VĂ LUCEȘTE NASUL ?

Și acest inconvenient este tot consecința unui ten prea gras. Pentru a-l remedia veți spăla fața dimineața și seara cu apă caldă în care ați dizolvat cîteva cristale de piatră acră. Veți spăla apoi fața cu apă rece iar la urmă veți pudra nasul cu următoarea pudră: sulf sublimat 3 g + salicilat de bismut 5 g + talc 20 g.
Veți evita cremele grase de față.

PĂRUL E USCAT ȘI SE RUPE UȘOR ?

Dacă părul e prea uscat, firele de păr au virfurile despicate și se rup ușor. Pentru a da părului soliditatea care îi lipsește, stimulînd creșterea lui, folosiți în fiecare seară următoarea loțiune: sulfat de chinină 4 g + tinctura jaborandi 10 g + rom 15 g + alcool de 60 grade — 60 g. După masarea firelor de păr la rădăcină cu această loțiune, periați bine părul, ungeți-l apoi cu ulei de ricin. Spălați părul de două ori pe lună în modul următor: amestecați un gălbenus cu jumătate lingură de untdelemn și jumătate lingură de rom și cu această combinație fricționați ușor pielea capului și părul. După circa 30 de minute, spălați părul cu apă caldută și fulgi de săpun. Clătiți la urmă părul cu apă caldută la care ați adăugat 2—3 linguri de otet.

SPRÎNCENELE S-AU TASAT ?

Pentru a înlătura acest defect care dă un aspect mai obosit figurii dv, periați sprîncenele în fiecare dimineață și seara cu o periuță de dinți muiată într-o soluție de alcool de 90 grade și ulei de ricin în părți egale.
Dacă doriți să dați o mai mare expresivitate arcadei, mărîndu-i înălțimea, epilați sprîncenele la baza lor inferioară, machiați numai pleoapa și pudrați arcada într-un ton deschis.

Dr. Ana Romanova

pasione neașteptată

meliile minunatei noastre existențe erau astfel puse.

În mod excepțional, mai ales că o bună parte din zi o și pierduserăm, am hotărât ca în ziua aceea să nu lucrăm. Am luat barca gazdelor și, fără să ne grăbim, am urcat pe firul apei.

N-am să descriu frumusețea Desnei; vreau să spun numai că timp de trei ore, cit am vislit pe riu, am oftat și suspinat de plăcere. Totul ne fermeca: malurile, geamandurile, nisipurile curate, plopii negri, înalți și singuratici, cursul repede al riului, larma cirdurilor de ciori, apusul soarelui, giștele de baltă, seceră subțire a lunei. Oftam și admiram.

— Așa da, verdeață. Aer curat. Aici se poate lucra...

La întoarcere, stînd la cîrmă și privind țărnuși presărați cu pescari, prietenul mi-a spus:

— Aici e pește berechef. Trebuie să dăm și noi cu undița, o dată sau de două ori. Gazda are undiță. Am văzut-o eu. De cînd n-ai mai mîncat pește proaspăt?

— De un milion de ani! am răspuns eu indiferent, fără să bănuiesc ce mă așteaptă.

A doua zi gazdele au plecat de acasă și au uitat să ne lase laptele; amăriți, a trebuit să ne ducem în piață. A fost, însă, un pas fatal.

În piață, am cumpărat pește. Un fel de plătică. Zece bucăți. Prietenul meu le-a cercetat branhiile ca să se convingă dacă sînt proaspeți și a constatat:

— Grozavi!

Ajunși acasă, am luat un castron și ne-am dus la riu să curățăm peștii. Prie-

ditam. Apoi n-am mai meditat și am adormit. În ziua aceea n-a mai putut fi vorba de nici un fel de muncă.

A doua zi, ne-am hotărât ca, înainte de a ne apuca de lucru, să dăm o fugă în piață, să cumpărăm pește, să-l curățăm și să-l păstrăm pînă la prînz. Am cumpărat două plăci destul de mari, trei bibani și vre-o zece peștișori cu aripioare roșii. Cînd am ajuns acasă ne-am dat, însă, seama că n-avea nici un rost să așteptăm pînă la prînz de vreme ce eram atît de infomețați.

Plăcica și bibanii noștri întreceau chiar peștele pe care îl mîncasem cu o zi înainte, dar și acesta a fost la rîndul lui, întrecut de linul pe care l-am cumpărat a doua zi. Linul s-a dovedit a fi o culme, un pește vrednic de o masă regească, gustos, fără oase; ce mai, se topea în gură. În ziua aceea am prăjit pește de două ori, dimineață și la prînz.

Gazdele s-au interesat de unde ne procurăm pește. Nu cumva de la piață? Acolo e de două ori mai scump. Peștele trebuie cumpărat chiar pe malul apei, de-a dreptul de la pescari, cînd se întorc acasă. Pe inserat, cam pe la șapte sau în zori, înainte de răsăritul soarelui. E adevărat că se poate cumpăra și pe la douăsprezece, cînd se întorc cei care s-au dus la pescuit nu în timpul nopții, ci dimineața. Cu o rublă poți cumpăra de la pescari mai mult decît la piață cu trei ruble.

Încît am început să-i pescuim pe pescari — dimineața, la prînz și seara — pierzîndu-ne definitiv liniștea. Nu ne mai gîndeam decît la pește. Ni se părea că proviziile sînt prea mici, că n-am cumpărat ce trebuia, că dacă nu ne-am fi pripit și l-am fi așteptat pe bătrînul cu albeață la ochi am fi putut obține o duzină de lini grași, de clasa întâi, pe cînd așa trebuise să ne mulțumim cu niște bibani de rînd.

Colac peste pupăză, prietenul meu a dibuit nu știu de unde o undiță. Cu asta am pus capac frumoaselor intenții de la început. Acum ne urcam în barcă și ne îndreptam spre o insuliță pustie, lîngă podul de pontoane. Eu mă întindeam la soare, privind la bărcile cu motor care brăzdau rîul și omorînd muștele afurisite, de toamnă, care îmi dădeau tîrcoale și jurînd în gînd că de a doua zi aveam să mă apuc neapărat de lucru. Prietenul meu, înarmat cu tot felul de momeli — piine, aluat cu ouă, melci de apă, fluturi, viermi, mazăre și chiar ovăz — se străduia să completeze rezerva noastră de pește (într-o săptămîină reuși să prindă patru obleți cit un deget, trei babuște și puțină plevușcă). Apoi, înaintînd greu împotriva curentului și discutînd aprinși de care mal trebuie să ne ținem aproape, o luam grăbiți spre casă, temîndu-ne să nu scăpăm pescarii de seară. O dată ajunși, ne aruncam asupra lămpii de gătit și prăjeam peștele. Ofînd și suspinînd înfulecam dintr-odată proviziile de pește pe două zile.

La sfîrșitul săptămîinii am înțeles că trebuie să fugim numaidecît din Oster. Pentru că, mai ales eu, țineam neapărat să-mi termin lucrarea. Oriunde — în pădurile adormite, la polul nord, în pustiul Gobi, sau, pur și simplu, la Kiev.

Am luat această hotărîre, dar am mai așteptat totuși trei zile, pînă vineri, cînd trebuiau să sosască pescarii bătrîni, cu experiență, care urcaseră pe firul apei pentru cinci zile. Pentru că — nu-i așa? — nu puteam să ne întoarcem acasă cu mîinile goale...

În zece zile nu așternuserăm nici o trăsătură de penel pe pînză și nici un rînd pe hîrtie, nu deschiseseam mapa cu planșe și

nu ne atinsesem de hîrtie... I Am scris totuși două pagini, așteptam la telefon legătura (Dar trebuie să mărturisesc că intenția secretă de a scrie, printre vre-o douăzeci de pagini despre C despre frumusețile Desnei). Asta ce-am realizat.

Închei aceste triste însemnări la K mai exact pe aeroportul Borispolki. Avîndul de Moscova („Simbătă trec prin Kiev Cursa 324. Așteaptă-mă. Al tău Kolea“) a întîrziat trei ore, restaurantul este închis pentru reparații și, stînd pe o bancă, mi-am adus aminte de Oster, de Desna, de lampa de gătit și de peștele regesc care este linul...

Viktor Nekrasov

1963

Korolenko și peisajul românesc

Ultimul număr al revistei „Junosti“ ne aduce un document interesant. E vorba de desenele marelui scriitor rus Vladimir Galaktionovici Korolenko inspirate din peisajul românesc.

Pe lîngă talent literar, Korolenko avea și un remarcabil dar de descriitor. Alături de carnetul de însemnări, scriitorul purta asupra-i și un bloc de desen — „album de călătorie“ cum îi spunea — de care nu se despărțea niciodată în lungile-i peregrinări. În paginile albumului surprindea în câteva linii, cu mîllă sensibilă, figuri de cunoscuți, de oameni înțilniți în timpul călătoriei, de așezări și peisaje.

Korolenko a deprins arta desenului în tragedia tinerețe. Evocînd anii de învățătură la gimnaziul din Rovensk, autorul „Muzicantului orb“, al „Istoriei contemporanului meu“ și al altor povestiri și nuvele pătrunse de un cald umanism, scria: „Uneori, dezlegînd barca noastră, visleam spre insulă... acolo mă apucam să desenez castelul vechi cu ferestre pustii, cu plopi înalți și cavaleri de piatră învelii în mușchi verde“.

Korolenko desena foarte mult în timpul lungilor lui călătorii. Cu desaga la spinare el a bătut pe jos aproape toate drumurile Rusiei. Scriitorul a călătorit mult și în străinătate. În mot deosebit îl atrăgea țara noastră, pe care a vizitat-o de mai multe ori: în 1893, 1897, 1903, 1904, 1911. El vorbea cu incintă despre frumusețea naturii românești de care se simțea vrăjit. Apoi avea și un motiv personal. La Tulcea, trăia o rudă a scriitorului, narodnicul-emigrant V. S. Ivanovski, cunoscut în Dobrogea ca doctorul Piotr Alexandrov.

În cursul sederii în România Korolenko își petrecea cea mai mare parte a timpului în Carpații sudici și în Dobrogea, locuri despre al căror pitoresc a vorbit în nenumărate rînduri. Desenele pe care le publică „Junosti“ au fost făcute tocmai în aceste părți ale țării noastre. Ele au ca temă Dobrogea și localitățile Vălenii de Munte și Slănic-Prahova. „Junosti“ precizează că aceste desene n-au mai fost publicate pînă acum. Ele sînt păstrate în secția de manuscrise a bibliotecii „V. I. Lenin“ din Moscova.

I. C.

Din carnetul unui scriitor

În piață, am cumpărat pește. Un fel de plătică. Zece bucăți. Prietenul meu le-a cercetat branhiile ca să se convingă dacă sînt proaspeți și a constatat:

— Grozavi!

Ajunși acasă, am luat un castron și ne-am dus la riu să curățăm peștii. Prie-

— Ecranul nu-mi permite să arăt ce pește mare am prins duminică!

tenul meu curăța și eu mă uitam. Îi curăța cu multă îndeminare, de parcă toată viața nu făcuse altceva. I-am prăjit pe lampa de gătit, „împrumutînd“ făină și ulei de la gazde. După care am mîncat plătică. Zece bucăți. Dar nu, n-am mîncat, am înfulecat. Am supt toate capetele și toate oasele, stîrnind invidia pisicii.

Apoi, cu burțile pline, ne-am întins pe nisipul cald de pe malul Desnei și am privit visători la bărcile pescarilor care treceau pe lîngă noi, gîndindu-ne la fauna atît de variată a rîurilor ucrainene și la fericierea de care sîntem lipsiți noi, locuitori ai marilor orașe, obligați să mîncăm calcan și șalău islandez din frigiderale restaurantelor.

Stăteam așa, pe nisip, răsucindu-ne la soare cînd cu fața cînd cu spatele și me-

Boris Polevoi candidază la Premiul Lenin cu romanul său „Pe firul salbatic“
În fotografia noastră: scriitorul la masa de lucru

Cînd a fost lansată prima rachetă „V-2“

În ziua aceea țăranul suedez Robert Gustafsson și fiul lui Ivar munceau pe ogor. Băiatul se întorsese nu de mult din concentrare și bătrînul își îngăduia acum să lucreze mai puțin; din cînd în cînd se trăgea la umbră și pufăia din pipa-i veche, moștenită de la bunic. Ceasul din turla bisericii, înverzită de vreme încît părea una cu frunzișul din jur, bătu ora trei. Gustafsson își scutură pipa lovind-o de câteva ori de tocul cizmei și se ridică. În aceeași clipă pe cerul albastru și transparent izbucni o lumină orbitoare, după care se auzi un bubuit infernal de explozie.

„Am incremenit de spaimă — a povestit Ivar — cu ochii pironiți pe cer. Drept asupra noastră se prăvălea un obiect strălucitor care se învîrtea ca turbat în aer. Întîi am crezut că sînt rămășițele unui avion. Dar cînd ne-a ajuns valul exploziei — doborîndu-ne la pămînt și pe tata, și pe mine, și calul — am înțeles că e altceva“.

Neobișnuitul fenomen a fost observat nu numai de Robert și Ivar Gustafsson. Mulți țărani din împrejurimi au fost martori ai misterioasei explozii și au văzut bucățile de metal. Curînd, la locul întîmplării s-a prezentat polițistul Gösta Östergren. Acesta a descoperit pe ogorul lui Gustafsson un crater oval, cu o adîncime de doi și o lungime de șase metri și avînd fundul presărat cu așchii metalice. În apropiere zăcea un mecanism electric turtit ca o plăcintă din cauza ciocnirii cu pămîntul. Polițistul l-a informat imediat pe Anderson, șeful poliției locale, asupra celor întîmplate și peste numai o jumătate de oră nouăzeci de agenți secreți înconjurau locul cu pricina, alungîndu-i pe curioși.

Această întîmplare s-a petrecut la 13 iunie 1944 în apropierea micului sat Gräsödal din sudul Suediei. Dar a devenit publică abia zilele acestea. Un vîl tainic a acoperit timp de aproape două decenii întîmplarea din Gräsödal, una dintre cele mai interesante operații ale războiului secret purtat pe teritoriul neutrei Suedii de

serviciile de spionaj ale Germaniei hitleriste și Angliei...

În memoriile fostului prim-ministru al Marii Britanii, Winston Churchill, există o frază care a atras atenția multor istorici și ziariști. Vorbînd despre atacurile aeriene cu „V-2“, îndreptate în toamna anului 1944 împotriva capitalei engleze de către

hitleriști, Churchill a arătat: „Știam ce ne așteaptă, deoarece primisem într-un mod ciudat părți de rachetă „V-2“.

Într-un reportaj publicat la 29 decembrie 1963 în ziarul „Bild am Sonntag“ (R.F.G.), ziaristul Erwin Löwe a relatat împrejurările în care s-au petrecut lucrurile, dat fiind că autoritățile suedeze au permis abia acum martorilor la căderea lui „V-2“ să vorbească.

„Iată dar cum s-au desfășurat evenimentele. Anderson, șeful poliției locale al cărei agenți înconjuraseră craterul, a comunicat urgent cele întîmplate comandantului districtului militar. Acesta, la rîndul lui, a raportat guvernului despre căderea unui obiect necunoscut. La Gräsödal a fost trimis numaidecît un grup de experți

tehnici și a fost interzis accesul publicului pe o rază de zece kilometri în jur. Toate drumurile care duceau spre crater au fost barate de polițiști. Chiar în dimineața zilei de 14 iunie agenți secreți au început să caute alte părți ale rachetei și surînd au izbutit să descopere camera de combustie, păstrată aproape intactă și compartimentul de comandă. Au mai fost găsite, de asemenea, și alte resturi ale rachetei care nu lăsau nici o îndoială asupra originii și destinației ei...

De aici începe, însă, lucrul cel mai de neînțeles.

Chiar la 14 iunie serviciul de spionaj german a făcut o încercare de a scoate piesele rachetei din sectorul interzis, încercîndu-le într-un autocamion. Încercarea n-a izbutit. „Nici pînă astăzi nu se știe cum de a izbutit serviciul de spionaj german din Suedia să afle atît de repede despre cele întîmplate“ — scrie Erwin Löwe.

Guvernul suedez a adresat o notă de protest Berlinului, care a primit-o cu mult calm și și-a cerut scuze, referîndu-se la de-

Allen a fost atacat cu inverșunare de artileria antiaeriană și de avioane de vînătoare germane. Cu toate acestea aparatul american a ajuns la bază fără a suferi nici o avarie.

Peste cîteva zile experți englezi i-au raportat lui Churchill că Hitler dispune de o armă puternică pentru a ataca insulele britanice. Și, într-adevăr, după trei luni, la 8 septembrie 1944, prima rachetă „V-2“ a căzut deasupra Londrei, semănînd moarte și distrugerii.

Întîmplarea din Gräsödal iscă multe întrebări. Oare dintr-o greșeală („din cauza unei defecțiuni tehnice“) să fi căzut prima rachetă „V-2“, lansată de pe teritoriul Germaniei, în Suedia? Nu cumva acesta a fost chiar itinerariul stabilit cu bună știință de naziști?

Să ne amintim de situația de atunci de pe fronturi. La 14 ianuarie 1944 armatele sovietice declanșaseră o puternică ofensivă lîngă Leningrad și Novgorod și zdrobiseră grupul hitlerist „Nord“. La 24 ianuarie începuse gigantică bătălie din sud care se terminase la 12 mai cu eliberarea definitivă a teritoriului ucrainean de pe malul drept al Niprului, a unei părți din Ucraina de vest și a Crimeii. La 10 iunie începuse ofensiva trupelor sovietice în istmul Kareliei și în sudul Kareliei. În vara lui 1944, mările victorii ale Armatei Sovietice duseră astfel Germania hitleristă în pragul unei catastrofe totale.

În aceste condiții prielnice pentru zdrobirea inevitabilă a hitleriștilor și-a luat zborul, la 13 iunie, de pe o pistă necunoscută, unul din primele exemplare ale rachetei „V-2“ care a căzut, „printr-o întîmplare regretabilă“, în Suedia.

La cancelaria Reichului se preocupă o pace separată cu Occidentul ca o șansă de salvare a fascismului ce se năruia sub puternicele lovituri ale Armatei Sovietice.

Acestea sînt faptele.

Un răspuns precis la întrebările de mai sus nu poate fi totuși încă dat.

VaŃ. Iednev

Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial

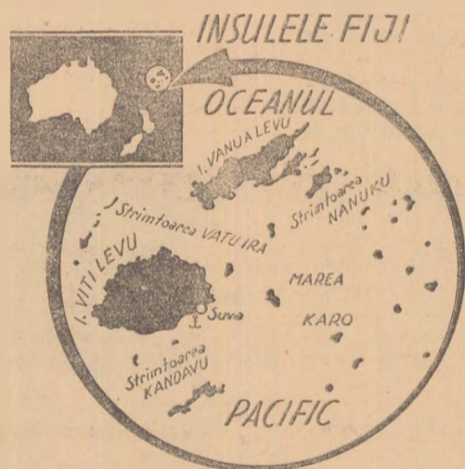
fecțiuni tehnice și afirmînd că racheta nu avea o încărcătură explozivă.

Rămășițele rachetei au fost adunate și expediate în Stockholm, unde au fost cercetate în laboratorul armatei. „Guvernul Suediei n-a vrut să aibă nimic de-a face cu acest caz — scrie Erwin Löwe — și l-a transmis militarilor. Aceștia, la rîndul lor, au ambalat piesele rachetei în lăzi și le-au expediat în Anglia cu un avion de transport al aviației militare a S.U.A., pilotat de colonelul Allen, venit special din Scoția. „Nici acum nu vor să dezvăluie autoritățile suedeze cine anume a trimis racheta „V-2“ peste graniță“ — scrie Erwin Löwe.

Zburînd deasupra teritoriului norvegian, ocupat de hitleriști, avionul colonelului

IN JURUL LUMII

Într-un mic scuar din Suva, prin cipalul oraș din insulele Fiji, se află un obelisc alb care, la prima vedere, n-are nimic deosebit. Poți să treci de douăzeci de ori pe lîngă el fără a-l băga în seamă, căci se ascunde rușinat, parcă, în umbra palmierilor. Cu toate acestea, dacă citești inscripțiile de pe el afli mai multe lucruri despre istoria colonizării insulelor decît vizitînd muzeul local.

Dar ce cuprinde la drept vorbind, muzeul? În primul rînd macheta navei engleze „Bounty“, al cărei căpitan a fost cel dintîi european care a pus piciorul în aceste insule necunoscute pînă atunci. E adevărat că atunci căpitanul n-avea chef de descoperiri geografice. După ce fusese debarcat în largul oceanului de echipajul răzvrătit și suferise mai multe săptămîni de foame și sete, Blay s-a temut să acosteze la țărmlul unor insule pe care nu le cunoștea. Dar, cu toate că nu credea în posibilitatea salvării a notat și calculat totuși coordonatele arhipelagului.

Vi se vor arăta, de asemenea, înfricoșătoarele săbii de lemn ale fijienilor care au montate în lama lor colți ascuțiți de rechin. După cum vi se va atrage luarea aminte asupra tsants-urilor, cranii ale vrăjmașilor uciși. E adevărat că tsants-urile provin din insulele Solomon, dar asta nu-i interesează pe ghizi. Pentru ei Malaita (din grupul insulelor Solomon — n.r.) sau Viti-Leva (din arhipelagul Fiji — n.r.) e același lucru; „ambele sînt locuie de sălbateci din Melanezia“.

Colecțiile de scoici și corali sau multicolorele păsări tropicale împăiate nu au nevoie de explicații, ele atrag singure privirea.

Dar să nu ne lăsăm furați de latura exotică. Micul obelisc din scuarul aflat în centrul orașului explică mult mai veridic totul. Mai întîi în insulă au venit misionari, urmați apoi de aventurieri și negustori în goană după aur și lemn de santal. Aceștia au înarmat triburile vrăjmașe între ele cu arme de foc care i-au secerat pe luptători cu mai mult succes decît o făcuseră înainte săbiile de lemn cu colți de rechin. Exterminarea reciprocă a băștinașilor s-a desfășurat atît de „bine“ încît conducătorii fijieni, care și-au pierdut definitiv puterea și s-au supus consilierilor lor albi, „au cerut“ în 1874 să treacă sub dominația coroanei engleze. După șase ani, pe locul unde se află astăzi obeliscul, a avut loc prima „vînzare“ de pămînt. Pînă atunci fijienii habar n-aveau că pămîntul care fusese dintotdeauna al lor putea să treacă în proprietatea unei singure persoane.

Apoi pe plantațiile de banane, nuci de cocos și trestie de zahăr, create de colonialiști, au fost aduși muncitori din India, cărora li se făgăduise raiul pe pămînt dar la venire au fost întîmpinați de biciul supraveghetorilor. După cîteva ani de muncă pe plantații muncitorii nu se alegeau cu nimic altceva în afară de datorii. Cît despre întoarcerea în patrie nici nu mai putea fi vorba...

Cu timpul, însă, munca forțată a devenit nerentabilă. Plantatorii englezi n-au putut rezista concurenței. Compania de zahăr a dat faliment iar mii de muncitori de pe plantație au rămas fără lucru.

Cîndva, în insulele Fiji se importa mină de lucru, acum e greu să găsești de lucru chiar și cu cea mai mizeră retribuție.

Am fost în insulele Fiji anul trecut. Orașul Suva se pregatea s-o primească pe regina Angliei. Orașul era împodobit cu ghirlande de flori și stegulețe; pe ici-colo fuseseră renovate unele clădiri iar în fața palatului guvernatorului fuseseră înălțate tribune pentru oaspeți. În port, alături de docuri noi-nouțe și de cheiuri pentru ancorarea marilor nave oceanice, armata construise o colibă de bambus și frunze de palmier. Acolo urma să aibă loc festivitatea întîlnirii dintre notabilitățile insulei și regiunii. După obiceiu insulei, pereții, căpriorii și acoperișul trebuiau prinse între ele cu sforicele împletite

In

insulele Fiji

din fibre de cocotieri. „Casă fără cuie“ — cum spur prospectele turistice Dar, curînd, constructorii militari s-au plictisit, se vede, să tot lege sforicele și au început să bată în pereți prozaicele cuie, camuflîndu-le cu frunze de palmieri...

Mașinile multicolore ale turiștilor trec în goană pe lîngă ogoarele cultivate cu orez, unde singurul „mecanism“ continuă să fie pînă astăzi bivoul iar sapa e principala unealtă de muncă. De fapt, satele fijiene sînt pitorești mai ales în prospectele turistice. Realitatea e murdărie și lipsă de asistență medicală, sărăcie fără seamn și lipsă de perspectivă. Pare că în așezările din junglă și de pe țărmlul oceanului vremea s-ar fi oprit în loc — și anume cu multe secole în urmă — și că viața trece pe lîngă ele fără a schimba nimic din vechile stări de lucruri.

Dar există și semne ale vremurilor noi. Acum cîțiv ani a avut loc în Fiji prima grevă din istoria insulelor. Demonstrația muncitorilor și a funcționarilor din Suva, fost atît de neașteptată și de cuprinzătoare încît administrația locală s-a speriat rău.

Lupta nu a luat încă sfîrșit. Insulele Fiji au suferit prea mult sub jugul colonial și populația ei dorește să apropie ziua eliberării.

L. Pleșakov

Pescar din insulele Fiji

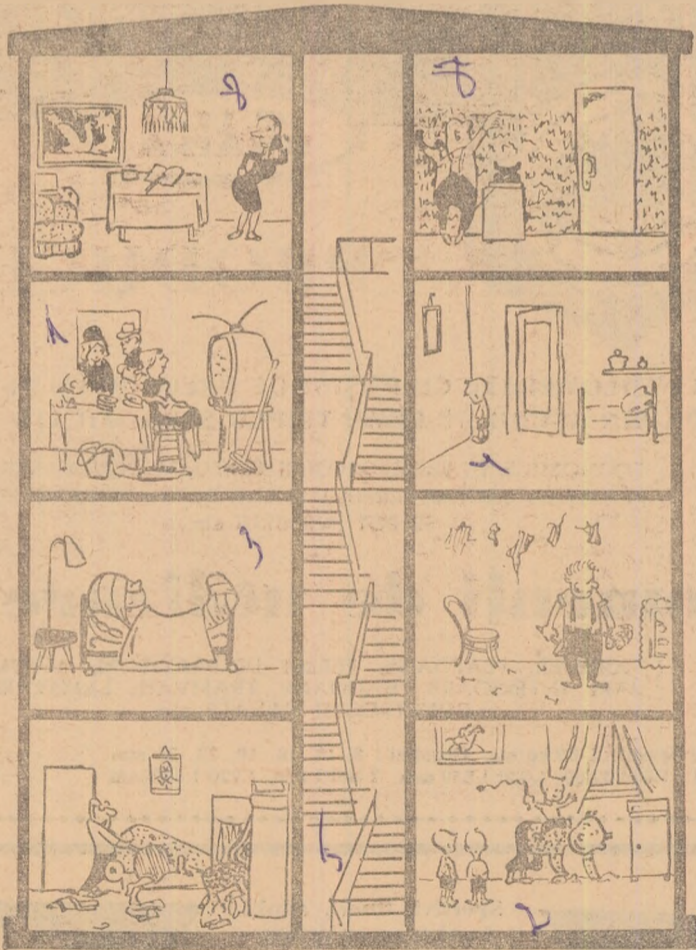
● Fabrica de articole electrice din Vilnius a creat un nou tip de aspirator. „Saturnas“. Motorul său este de o dată și jumătate ori mai puternic decât la aspiratoarele „Raketa“ și „Ciaika“. Aparatul are o plăcută culoare argintie.

● Zece viteze! Atita are bicicleta „V-552“ produsă de fabrica de biciclete din Harkov. Nou născuta are, însă, și alte virtuți: frîne de construcție îmbunătățită (mai simple și mai rezistente), obada roții de duraluminu, pedale mai ușoare cu dispozitive speciale pentru fixarea picioarelor, ghidonul plasat foarte în față, ceea ce permite ciclistului să stea într-o poziție comodă. Noua bicicletă cântărește 12 kilograme — mai puțin decât înaintașa ei „V-551“.

● La magazinul universal din Moscova (G.U.M.), gospodinele pot achiziționa o foarte utilă garnitură de bucătărie compusă dintr-un bidon cu o capacitate de patru litri, un uscător pentru farfurii și un suport pentru cuțite, furculițe și linguri. Garnitura e confecționată din polietilen și se distinge prin forma frumoasă, modernă a obiectelor. Acestea mai au de altfel și avantajul că se spală ușor, nu ruginesc și nu se sparg. Succesul de care se bucură printre cumpărătoare este, deci, perfect îndreptățit.

Cît de atent sînteți?

Aveți în fața dumneavoastră un panou cu anunțuri și opt desene misterioase. Orice urmă de mister dispare, însă, dacă le priviți atent de mai multe ori. Încercați să ghiciți cărui anunț îi corespunde fiecare din cele opt desene, realizate de V. Vaksman și V. Serebrianski.

SE VINDE URGENT UN TELEVIZOR

Vind o MOTOCICLETĂ!

CUMPĂRĂM DE URGENȚĂ UN COPII

CUMPAR OSCARĂ MOBILĂ

VIND UN TABLOU

Dau lecții de CĂLĂRIE

OFER LOCUINȚĂ SEPARATĂ, CONTRA SĂMEREĂ ÎNTR-UN APARTAMENT COMUN.

Mănușile cu... ciment

O „senzațională bombă“ a explodat în lumea boxului american. Schișele ei par să rănească prestigiul unuia din cei mai celebri luptători pe ring cunoscut de amatorii sportului cu mănuși. E vorba de Jack Dempsey, deținător multă vreme al titlului mondial la toate categoriile. În memoriile publicate recent de fostul său manager, Jack Kearns, se afirmă că Dempsey a devenit campion mondial în 1919 grație faptului că mîinile sale luseseră bandajate cu țese impregnate cu... ciment. Așa se explică, pretinde Kearns, de ce loviturile lui Dempsey au avut o eficacitate atît de uluitoare asupra adversarului său de atunci, Jess Willard.

Acesta din urmă, citind memoriile lui Kearns, a declarat: „Acum înțeleg de ce în acel meci, la fiecare pumn al lui Dempsey, simțeam cum mi se frînge cîte un os“.

Fostul campion mondial protesta cu toată hotărîrea împotriva a ceea ce el consideră a fi o calomnie. „Să mă trăzneaască Dumnezeu, a declarat el ziaristilor, și nu numai pe mine, ci și pe soția și copiii mei dacă e ceva adevărat în afirmațiile lui Kearns“.

De partea cui o li dreptatea? Greu de spus. Un lucru e sigur: pînă acum Dumnezeu nu l-a trăznit nici pe Dempsey, nici pe vreunul din membrii familiei.

M. Nikolaev

Casa unională de modă din Moscova prezintă o pălărie sport din stofă velur pentru zilele însoțite de iarnă.

Știați că...

● Ciocolata a fost adusă din Mexic în Europa de conchistadorul spaniol Fernando Cortez, sub conducerea căruia a început, în 1519, cucerirea îndepărtatei țări din continentul american. Populația indigenă — aztecii, prepara din semințele arborelui de cacao o băutură amară dreașă cu piper și vanilie dar fără zahăr. De aceea europenii au primit ciocolata cu mare neîncredere. Ei preluau că nu oamenii, ci porcii trebuie hrăniți cu ciocolată, că aceasta otrăvește singele și poate chiar ucide.

● Supa nu conține mult mai multe substanțe hrănitoare decât apa curată. Dacă am duce o farfurie de supă la laborator și i-am face analiza, am constata că în afară de 19 linguri de apă ea mai conține un sfert de lingură de grăsime, un sfert de lingură de gelatină, cîteva săruri, iar în rest — substanțe care dau gust.

● În secolul al XVII-lea la Kremlin a fost instalat în turnul Spasski un orologiu cu cadran turnant. Limba, în formă de soare mic cu raze, atîrna nemişcată deasupra cadranelor.

Pe cadran erau indicate nu 12 ore, ca de obicei, ci 17. Ele marcau timpul de la răsăritul pînă la apusul soarelui. Dimineața orologiu bătea o dată iar la apus, în cele mai lungi zile de vară, de șaptesprezece ori. După apusul soarelui, ceasul bătea prima oară de noapte și așa pînă dimineața cînd răsărea iar astrul zilei.

În secolul al XVIII-lea în turnul Spasski a fost instalat alt orologiu comandat de Petru cel Mare în Olanda.

● Pe malul peninsulei Kola au fost depistate nisipuri sonore. Ele sună sub pași producînd un zgomot care amintește de mormăitul surd al unui ciine. Un săculeț în care a fost luată o probă de nisip a emis, la scuturători, același lătrat iar la gesturi mai energice a început să guîțe ca un pucel. Orice mișcare pe nisip provoacă sunete.

Savantul englez R. Begnold socotește că pricina acestui fenomen rar este apariția, în cursul

mișcării, a unor sarcini electrice pe suprafața bobinelor de cuarț.

● În timpul cumplutului cutremur din 1948 care a zguduit din temelii Așhabadul, capitala R.S.S. Turkmene, a fost degajată o mare cantitate de energie de 10²³ ergi.

Explozia unei bombe atomice „standard“ degajă 10²³ ergi energie.

Iuri Mongolov
Valeri Cernievski

Aventurile unei mumii

Muzeul Brooklyn din New York a vrut să renunțe la unul din exponatele sale, o mumie egipteană care ocupa mult loc și n-avea o valoare istorică deosebită. Drept care, muzeul s-a adresat unei înalte fete bisericice cerîndu-i sfatul. Dreptul consultat a declarat autoritar că mumia trebuie înmormîntată după toate datinile creștinești. Funcționarii muzeului au găsit soluția bună. Dar cînd s-o aplică, s-au lovit de împotrivirea serviciului de ocrotire a sănătății: cadavrul nu putea fi îngropat fără avizul medicului. Așa au început aventurile mumiei. După cum se știe, în certificatul de deces trebuie să se specifice pricina morții. Ceea ce, în cazul mumiei, nu se putea face. Disperați, muzeologii au încercat să explice funcționarilor că nu e vorba de înmormîntarea unui om decedat de curînd, ci a unuia care a murit cu cel puțin 1500 de ani în urmă: că, presupunînd că și în Egiptul antic se eliberau dovezi și certificate, respective papirusuri sau tăblițe de pămînt nu s-au păstrat. Dar serviciul respectiv a rămas surd la toate argumentele. „Ne prezentați certificatul și noi vă dăm aprobarea!“ — suna, invariabil, răspunsul.

Adunați într-o consfățuire specială muzeologii și-au bătut multă vreme capul cu această problemă istorico-birocrațică. Pînă cînd cineva a propus: ce ar fi să dăruiască mumia altui muzeu? Ajuși la capătul puterilor, muzeologii au mers pînă acolo încît au comis chiar un mic fals, atribuind mumiei o excepțională valoare istorică. Din fericire, un muzeu s-a prins în această undiță. Mai rămăsese un fleac: să se transporte mumia la noua ei reședință. Dar și de data aceasta serviciul de ocrotire a sănătății a venit cu aceeași pretenție: conform regulamentului privind transportul cadavrelor, mumia nu putea fi deplasată fără certificatul de deces. În care certificatul trebuia specificată cauza morții.

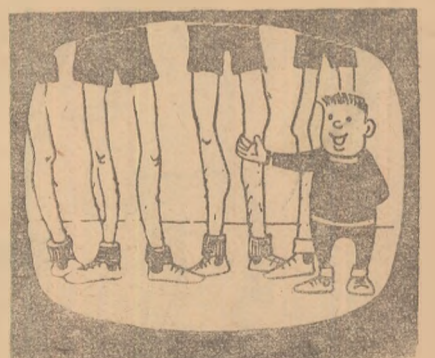
Nu se știe cum ar fi ieșit muzeul Brooklyn din acest cerc vicios dară unuia din funcționarii săi nu i-ar fi venit geniala idee de a declara mumia „preparat anatomic“. Numai așa a putut fi transportat spre nou-lăcaș exponatul ghinionist.

L. Bobrov

Servieta buclucașă

Săptămînalul „Nedelea“ relatează un caz amuzant, pe care vi-l repovestim la rîndul nostru.

Halterofilul japonez de categorie grea Mlake are un foarte original sistem de antrenament. El nu se desparte niciodată de servieta lui, în care poartă o greutate de 50 de kilograme. Recent intrînd într-un magazin pentru a-și cumpăra ceva Mlake a pus servieta alături, pe tergheta un hoț care l-a urmărit și crezut că o să dea o mare lovitură furîndu-se cu grijă, a pus mîna pe servieta și... a scăpat-o imediat pe podea. Mlake l-a privit cu un dispreț strivitor și și-a ridicat servieta ca pe un fulg, într-o mină.

Antrenorul echipei de baschet dă un interviu
Desen de V. Vaksman și V. Serebrianski

Termometrul cu punct

Am cumpărat un termometru. Un termometru obișnuit. Cu un punct roșu în dreptul cifrei 37. Am venit cu el acasă. Nevastă-mea tocmai își plimba îngrijorată mâna pe fruntea fetiței. M-a privit chiorș și mi-a spus enervată:

— Sigur, ce-ți pasă, tu te plimbi și copilul are temperatură!

Am scos triumfător termometrul din servietă și i l-am întins. Nevasta l-a pus imediat sub brațul fetiței.

Cînd l-a scos, termometrul arăta 38,5. Nevastă-mea a început să se văicărească iar eu am chemat doctorul. A venit prompt, peste o jumătate de oră.

— I-ați luat temperatura? — a fost prima întrebare pe care ne-a pus-o doctorul.

— Bineînțeles.

— Și cât are?

— 38,5.

— Să o mai măsurăm o dată.

I-am dat termometrul cu punct și doctorul l-a pus la subsuoara fetiței.

38,5.

Doctorul a făcut imediat copilului trei injecții. Dar temperatura a continuat să rămînă 38,5.

Nevastă-mea n-a putut rezista și și-a virit și ea termometrul sub braț.

38,5.

Am chemat alt medic. Unul serios. Care a început și el cu aceeași întrebare:

— I-ați luat temperatura?

— Bineînțeles!

I-am dat termometrul cu punct și doctorul l-a trecut nevastă-mi.

38,5.

Nevasta n-a suportat, însă, decît două injecții...

M-am uitat cît m-am uitat la termometrul cu punct și — hop cu el la propria-mi subsuoară.

38,5.

Văzînd așa, am chemat un profesor cunoscut.

Cum a intrat, m-a întrebant:

— Ți-ai luat temperatura?

— Bineînțeles!

— Și cît ai?

— 38,5.

— M-daa... Ia dă-mi termometrul.

Profesorul și l-a fixat la subsuoară și mi-a spus:

— Nu sînt ipohondru, dar chestia asta mă intrigă...

După timpul convenit și-a scos termometrul.

38,5.

Atunci profesorul s-a întins zdrobit pe divan și mi-a spus cu o voce stînsă:

— Uite așa mori din cauza prietenilor. Cheamă imediat salvarea. Ești mai tînăr.

M-am îndreptat spre telefon. În clipa aceea s-a auzit soneria de la ușă. Era mama. Ne-a privit curioasă pe toți și ne-a întrebant:

— Ce-i cu voi, ce sinteți așa de fierți?

— O epidemie — am bolborosit eu — începe cu temperatura 38,5.

Mama a luat termometrul cu punct și l-a pus sub braț. Bineînțeles, 38,5.

— Nu cred, a vorbit ea liniștită, în viața mea n-am avut mai mult de 37.

— Păi e o epidemie — i-a explicat profesorul pe un ton doct.

Mama n-a răspuns nimic. S-a dus la vecini și a venit de acolo cu un termometru normal, fără punct.

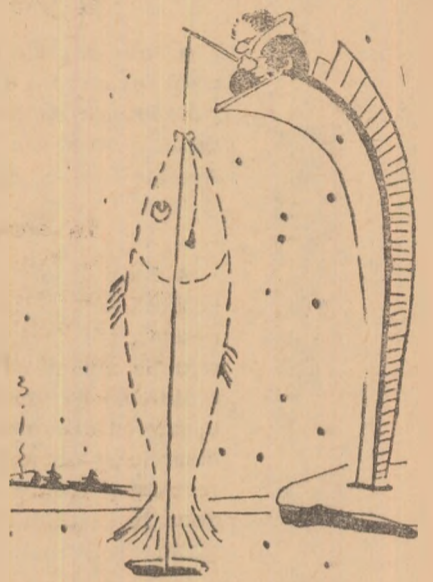
Pe scurt, chiar și profesorul avea 36,6.

Dar nevastă-mea nu-mi poate ierta cele două injecții care „au făcut să-i scadă temperatura”.

Lev Gavrilov

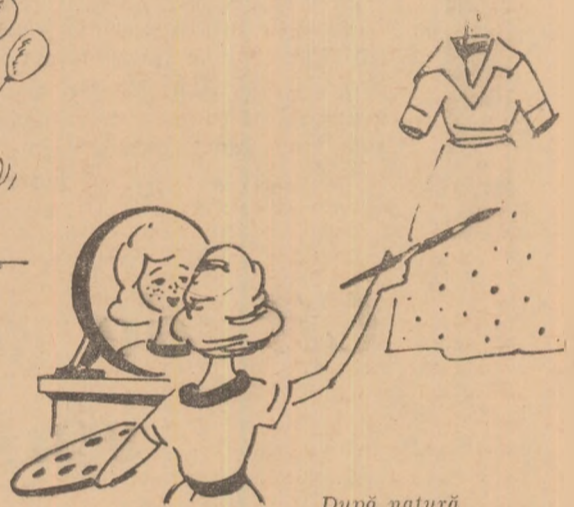
— În sfîrșit, acum l-am reglat bine
Desen de V. Petrov

Pescarul și visele lui

Era gelos pe cîinii care au fost în Cosmos
Desen de V. Soloviov

După natură
Desen de V. Petrov

MERIDIANE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

dului, cîntat de marele Pușkin în poemul „Călărețul de aramă” — Iridiu — Neclari. 8) Autorul piesei „Al patrulea” — Ten! 9) Tian..., munți la sud de lacul Balhaș — Scriitor sovietic, autorul pieselor „De-a pururi vii” și „În căutarea bucuriei” — Dispun. 10) Pronume — Prietenă 11) Clor — „Mesteacănul...”, roman de M. Bubennov — Pronume. — 12) A scris numeroase cărți de popularizare a științei — Hidrocentrală pe Volga.

VERTICAL: 1) Autorul romanului „Doi căpitani” — Stațiune balneară pe țărmul Mării Negre. 2) Fluviu siberian — Portul în raza căruia a izbucnit în 1905 revolta marinarilor de pe crucișătorul „Potemkin” — Leonid Leonov. 3) Barent și Laptev, în nordul U.R.S.S. — Elan. 4) Pasăre călătoare — Posed — A scris cartea „Tineretea conducătorului de oști”. 5) Drumuri prin parc — Oraș în U.R.S.S. 6) În Murmansk! — Aerodrom în apropierea Moscovei — Prefix. 7) Soldat — Trandafir. 8) Nume feminin — Din Siberia! — Cel mai important fluviu în partea europeană a Uniunii Sovietice. 9) Patria lui Cernișevski — Din Vilnius! 10) Munte în R.S.S. Armeană — Refren pe fir. 11) Riu în Siberia — A scris „Însemnările unui partizan” și „Viața unui om simplu”. 12) Frumoasa capitală a Gruziei — Culoare.

Cuvinte rare: ONA—IDA

ORIZONTAL: 1) Oraș dezvoltat în Extremul Orient în anii puterii sovietice. 2) Roman de Muhtar Auezov, distins cu Premiul Lenin — Stepele acestui continent i-au inspirat lui Borodin un cunoscut tablou simfonic — Olga Berggolț. 3) Scriitor sovietic, autorul romanului „Ștepa cîl vezi cu ochii” — Colhoznic. 4) Frumoasă stațiune balneo-climaterică din Crimeea — Marc la est de Casnîca. 5) La intrarea în Rostov! — Succes. 6) Munți în Creta — Exist — „...Godunov”, operă de Musorgski. 7) Fluviul Leningra-

COMPLEXUL PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI

C. I. L. BRAILA

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI DE UREOFORMALDEHIDĂ DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE, SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

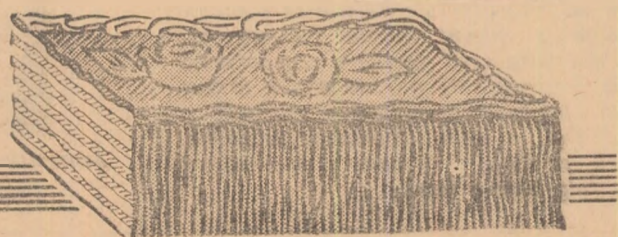
MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRTITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI, CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi: 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate: 1.830/3.660, 1.830/1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

GOSPODINE!
USOR SI REPEDE PREPARATI IN CASA
PRĂJITURI DELICIOASE ȘI ASPECTUOASE CU
FOILE DE PRĂJITURI (tortă)
CASNICA
PRODUSE DE ÎNTREPRINDEREA
DUNĂREANA
GALAȚI

LEI
5
PACHETUL

Sportivi, tineri, adulți!
Pentru reconfortare,
după eforturi,
consumați tablete de

Glucoză

aromatizată
cu esențe naturale de
portocale, lămîie,
vanilie etc.

PLĂCUTE LA GUST
ȘI UȘOR ASIMILABILE.

